

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

MAPOVÁNÍ NABÍDKY APLIKOVANÝCH POHYBOVÝCH AKTIVIT U
VOLNOČASOVÝCH ORGANIZACÍ V OLOMOUCKÉ AGLOMERACI

Diplomová práce

(Bakalářská práce)

Autor: Ivana Šedá, Aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Olomouc 2017

Bibliografické údaje

Jméno a příjmení autora: Ivana Šedá

Název diplomové práce: Mapování nabídky aplikovaných pohybových aktivit u volnočasových organizací v Olomoucké aglomeraci

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2017

Abstrakt: V bakalářské práci se zabývám mapováním organizací pro osoby se zdravotním postižením v Olomoucké aglomeraci, které nabízejí pohybové aktivity v rámci využití volného času. Cílem práce je provést analýzu nabízených služeb v oblasti sportu a rekreace osob se zdravotním postižením. Mezi dílčí cíle se řadí přehledné zpracování seznamu organizací zabývajících se pohybovou aktivitou, podrobnější charakteristiky, a také zjištění názorů klientů vybraných organizací na navštěvované služby pohybového charakteru.

Cílovou skupinou jsou lidé se zdravotním postižením, proto je přehled poznatků zaměřen na jejich popis v souvislosti s aplikovanými pohybovými aktivitami. V praktické části byly vyhodnoceny výsledky na základě dvou anket. První anketa byla určena pro organizace osob se zdravotním postižením, jejímž výsledkem vznikl výčet organizací zabývajících se pravidelnou pohybovou aktivitou pro cílové skupiny. Druhá anketa se zabývala spokojeností uživatelů služeb ve vybraných organizacích, kdy výběr uživatelů byl náhodný, proběhl randomizovaně.

Klíčová slova: aplikované pohybové aktivity, zdravotní postižení, volnočasové organizace

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and Surname: Ivana Šedá

Title of the master thesis: Mapping the offer of adapted physical activity in leisure time organizations in Olomouc agglomeration

Department: Adapted Physical Activity

Supervisor: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

The year of presentation: 2017

Abstract: In this bachelor thesis I deal with mapping of organizations in Olomouc agglomeration, which offer free time physical activities for people with disabilities. The aim of the thesis is to analyze offered services in the field of sport and recreation for people with disabilities. The sub-goals include a well-arranged list of organizations dealing with physical activities, more detailed characteristics, as well as finding out the selected organizations clients opinionson the attended physical activity services.

The target group are people with disabilities, so the overview of the results is focused on their description in relation to the applied physical activities. In the practical part the results were evaluated based on two surveys. The first survey was designed for organizations of people with disabilities, which resulted in a list of organizations engaged in regular physical activity for target groups. The second surveyfocuseson the satisfaction of service users in selected organizations, where selection of users was randomized.

Keywords: Adapted Physical Activity, disability, leisure organisations

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Ondřeje Ješiny, Ph.D. Uvedla jsem všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala jsem zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne

Poděkování:

Především svému vedoucímu práce Mgr. Ondřeji Ješinovi, Ph.D. za pomoc, cenné rady a čas, který mi věnoval při realizaci této bakalářské práce. Dále děkuji Bc. Daniele Šamšulové a Bc. Michalovi Šmídovi, že mi jejich bakalářské práce mohly být inspirací a že jsem při přípravě svojí metodické části mohla použít jimi vytvořené ankety. Na závěr bych chtěla poděkovat všem vedoucím oslovených organizací společně s vybranými uživateli služeb, kteří mi byli ochotni poskytnout odpovědi v rámci anketního šetření.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Přehled poznatků.....	8
2.1	Zdravotní postižení.....	8
2.2	Aplikované pohybové aktivity	15
2.2.1	APA osob s tělesným postižením.....	16
2.2.2	APA osob s mentálním postižením	19
2.2.3	APA osob se sluchovým postižením.....	21
2.2.4	APA osob se zrakovým postižením	23
3	Cíle a úkoly	26
4	Metodika	27
4.1	Charakteristika výzkumného souboru.....	27
4.2	Metody sběru dat.....	28
4.3	Techniky zpracování dat	28
4.4	Postup práce	29
5	Výsledky	31
5.1	Seznam organizací poskytující pohybovou aktivitu.....	31
5.2	Výsledky anket organizací nabízející pravidelnou pohybovou aktivitu.....	34
5.2.1	Medailonky organizací.....	38
5.3	Výsledky ankety spokojenosti pro klienty vybraných organizací.....	46
6	Diskuse.....	51
7	Závěr	53
	Souhrn	54
	Summary	55
	Referenční seznam	56
	Přílohy	60

1 Úvod

Zdravotní postižení je problematikou širokého rozsahu, jejímž zpracováním se zabývá nesčetné množství studií. Existuje několik typů postižení s různými důsledky při jejich uplatňování v běžném způsobu života. Je však důležité vědět, že možnost prožívat plnohodnotný život máme každý i s jedinečnostmi, které nás životem provází.

Aplikované pohybové aktivity jsou jedním z oborů, který pomáhá lidem se zdravotním postižením využívat své schopnosti v co největší možné míře jako ostatní lidé bez handicapu a to v oblasti rekreační, zájmové a sportovní. Důležitý je jejich vliv na jedince po stránce osobnostních, sociálních a motorických schopností a dovedností. Úkolem je co nejvhodněji upravovat pravidla, prostředí, pomůcky nebo také komunikační postoje v pohybových aktivitách osob se zdravotním postižením. Jinými slovy přizpůsobovat se.

Při tvorbě metodické části mě inspirovaly práce Bc. Daniely Šamšulové zabývající se mapováním nabídky aplikovaných pohybových aktivit volnočasových organizací v Brně a Bc. Michala Šmída, který se zaměřil na okres Semily a Trutnov. Na základě mého dlouhodobého působení v oblasti pravidelných pohybových aktivit pro osoby s mentálním postižením v Olomouci jsem se rozhodla, že své výzkumné šetření zaměřím na území Olomoucké aglomerace se záměrem odhalit množství a pestrost nabídky pohybových aktivit pro všechny zdravotně postižené. Vytvořím přehledný seznam těchto organizací pro lepší orientaci při zájmu o tuto problematiku. U vybraných organizací s nabídkou pravidelné pohybové aktivity potom zjistím spokojenost klientů s nabízenými službami.

2 Přehled poznatků

V přehledu poznatků se budu zabývat teoretickým pojetím svojí bakalářské práce. Vysvětlením pojmů, které práce zkoumá, a přiblížením problematiky, co se jednotlivých typů postižení týče.

2.1 Zdravotní postižení

Dle Renotierové a Ludíkové (2003) se skupinou lidí se zdravotním postižením, jejich výchovou a vzděláváním, společenským či pracovním začleněním zabývá speciální pedagogika jako vědní disciplína. Pro pojem postižený jsou používány i jiné alternativy jako je například handicapovaný, znevýhodněný, nebo také člověk se speciálními vzdělávacími a výchovnými potřebami.

Definici speciální pedagogiky jako vědního oboru jasně vymezil Fischer, Škoda, Svoboda a Zilcher (2014), kteří speciální pedagogiku pojmají jako obor zabývající se skupinou jedinců, kteří jsou znevýhodnění vůči většinové populaci. Jedná se o oblasti fyzického, psychického i sociálního charakteru.

Dokoupilová et al. (2015) uvádí, že „zdravotní postižení lze vymezit jako ztrátu nebo poškození určitého orgánového systému. V důsledku toho dochází k narušení, omezení, či úplnému chybění některé ze standardních funkcí, resp. kompetencí“ (p. 55).

Na základě rozhodnutí, které proběhlo v Miláně v roce 2007 za účasti Evropské komise, Rady Evropy, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, zástupců WHO (World Health Organization), Organizace spojených národů a dalších představitelů evropských organizací, vzešla dohoda, že ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health) bude sloužit jakožto základ k hodnocení funkčních schopností osob s disabilitou. Český ekvivalent k ICF ve své studii uvádí například Válková (2012), jako MKF (Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví).

„Disabilita je snížení funkčních schopností na úrovni těla, jedince nebo společnosti, která vzniká, když se občan se svým zdravotním stavem (zdravotní kondicí) setkává s bariérami prostředí“ (World Health Organisation, WHO, 2001, p. 9). Důležitým faktem je, že MKF se nezaměřuje na klasifikaci osoby, ale na situace, které ovlivňují její zdraví.

Vada (porucha), postižení a handicap je formulována v Evropské chartě sportu pro všechny: zdravotně postižené osoby (1996):

- Vada (porucha) je jakákoliv ztráta nebo abnormalita psychické, fyziologické nebo anatomické struktury nebo funkce.
- Postižení je jakékoliv omezení nebo nedostatek schopnosti (jako důsledek poruchy) jednat či vykonat činnost způsobem nebo v rozsahu, považovaném pro člověka za normální.
- Handicap (oslabení) je nevýhoda, znevýhodnění určitého jedince, vyplývající z jeho poruchy či postižení, které pak omezuje nebo zabraňuje splnění určité normální role, které se od toho jedince očekává. (p. 11)

Kudláček et al. (2013) popisuje postižení a disabilitu jako dva pojmy, kdy postižení je odchylkou ve zdravotním stavu, která člověka omezuje v určité činnosti, kdežto disabilita je problém řešený odborníky z řad lékařů a společensky vytvořené podmínky tvoří sociální překážku.

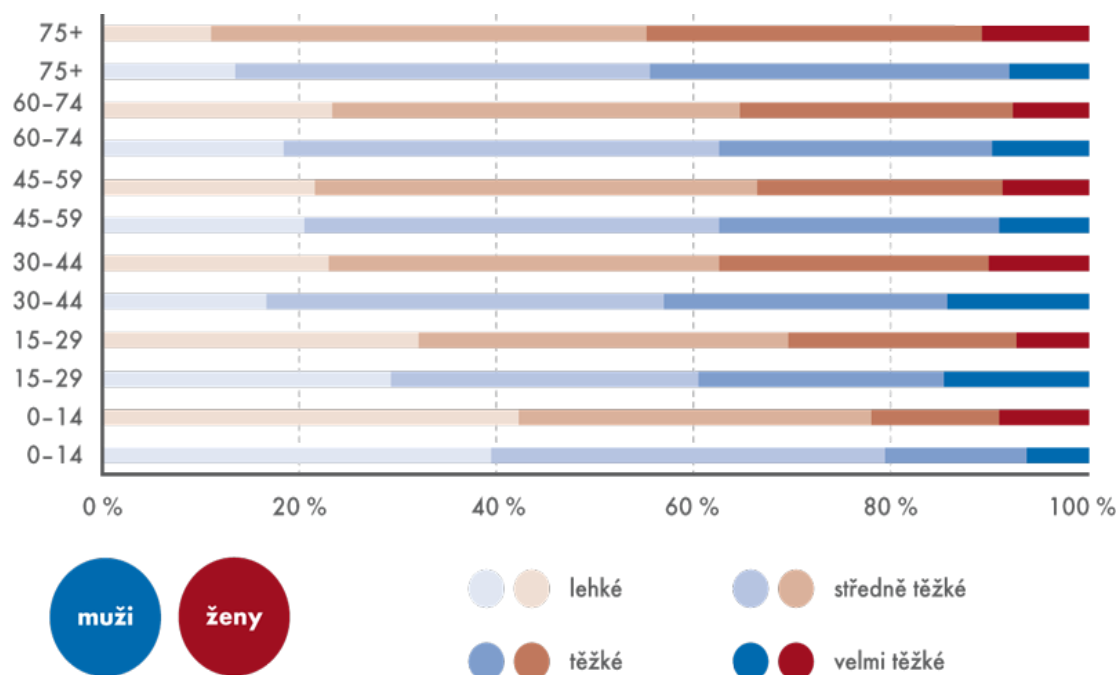
Co považují za zajímavé zmínit, je pojetí termínů handicap a znevýhodnění Fischerem et al. (2014). Handicap vymezují jako nepříznivý stav, který je následkem poruchy nebo defektu, omezující jedince dosahovat běžných společenských cílů a znesnadňuje mu uplatnění ve srovnání s intaktní populací. Znevýhodnění je potom totožné s handicapem v tom smyslu, že jedinec znevýhodněný je handicapovaný za předpokladu, jsou-li přítomny poruchy a defekty.

„Jako zdravotní znevýhodnění je chápáno zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžaduje zohlednění při vzdělávání“ (Fischer et al., 2014, p. 104). Jednou ze skupin zdravotních znevýhodnění, kterými se tato práce zabývá, jsou chronická onemocnění. Řadí se mezi ně zejména kardiovaskulární poruchy, onemocnění respirační soustavy, poruchy imunitního systému, kožní onemocnění, metabolické poruchy, onkologická onemocnění, záchvatová onemocnění, poruchy psychiky a chování.

Jeden ze zajímavých poznatků, který WHO (2001) odhaluje je ten, že pokrok v medicíně potvrzuje navyšování občanů s disabilitou. WHO udává, že zastoupení v řadě čísel je 9-13%.

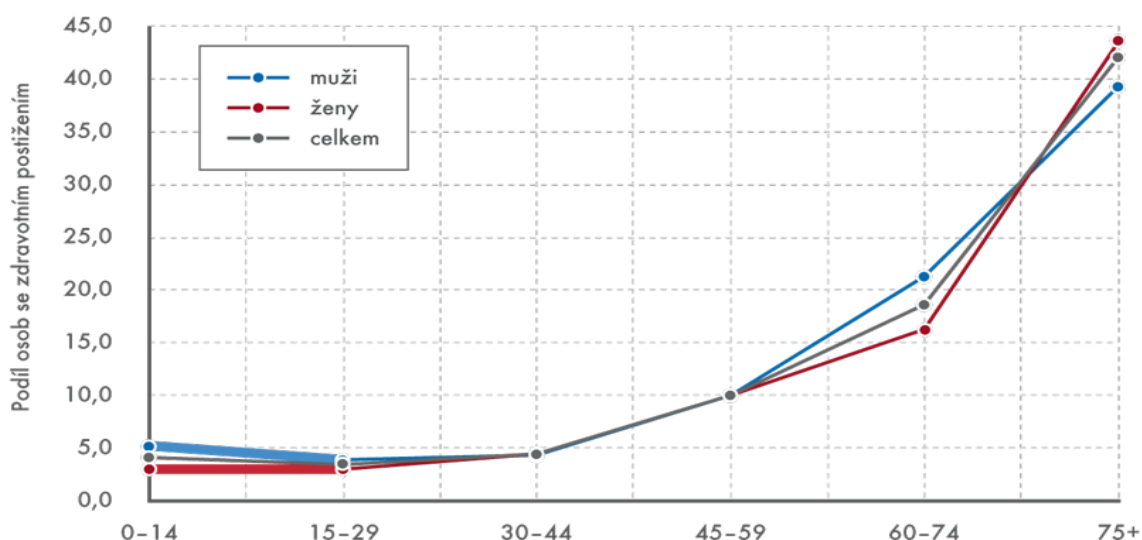
Ukážeme si několik tabulek, které český statistický úřad (dále ČSÚ) zveřejnil na svých webových stránkách. Nejaktuálnější šetření proběhlo v roce 2013 a vzešly z něj následující výsledky. Stovky lékařů vyplnilo v součtu přes 9000 dotazníků, ze kterých

statistici dopočítali data za celkovou populaci. Důležitým faktorem zde bylo vymezení zdravotního postižení společně s úrovní, která se do šetření zahrnovala. Krajní míra postižení, kterou šetření zahrnovalo, začínala na jedničce, tzn. lehké postižení. Dále potom postižení středně těžké, těžké a velmi těžké.

Obrázek 1. Míra zdravotního postižení podle pohlaví, věku a typu postižení v roce 2012. (převzato z Kotýnek, J. 2014)

ČSÚ vysvětluje zdravotní postižení jako takový stav, ve kterém se osoby s tělesným, smyslovým a/nebo duševním postižením odklání od typického stavu. Není zde jasné jak pojmut typický stav, však zdravotní postižení by mělo být takového rozsahu, který jedince omezuje při společenském uplatňování. Jedná se také o stav, který trvá déle než jeden rok.

Obrázek 2. Věková struktura osob se zdravotním postižením v roce 2012 (Kotýnek, J, 2014)

ČSÚ udává v procentech rozdíl mezi postižením získaným a vrozeným, kdy získané činí 86,3% a vrozené 13,7%. Z výše uvedeného obrázku je zřejmé, že největší nárůst osob se zdravotním postižením začíná od roku 45.

Osoby s tělesným postižením

Když v dnešní době mluvíme o tělesném postižení, máme na mysli trvalý nebo dlouhodobý stav, který je typický funkční, orgánovou nebo anatomickou poruchou. Jedná se o takovou poruchu, která i za léčebné péče nelze zcela odstranit nebo alespoň výrazně zmírnit. Tento stav brání obvyklému fungování člověka v některých oblastech, jako jsou například praceschopnost, kvalita života, či redukce reálných životních šancí (Novosad, 2011).

Pojem tělesné postižení bývá často nahrazováno termíny porucha hybnosti, nebo také funkční omezení. Tyto specifické pohybové projevy rozděluje Kudláček a Ješina (2013) podle nejčastěji vyskytujících se typů tělesných postižení na:

- Dětskou mozkovou obrnu (DMO), která patří mezi nejčastější. Postiženou oblastí je centrální nervový systém vedoucí k poruchám mimovolních pohybů, parézám a poruchám volní hybnosti. Dále se dělí na nervosvalovou (spastická, nespastická), topografickou (diparéza, hemiparéza, kvadruparéza) a funkčně sportovní. Na vzniku DMO se mohou podílet prenatální, perinatální i postnatální činitelé.

- Rozštěpy páteře (spina bifida)- jsou řazeny k vrozeným vývojovým vadám, které vznikají nedokonalým uzavřením medulární trubice. Specifický je nádorovitý útvar krytý ztenčenou kůží. Nejčastěji se vyskytuje v bederní oblasti. Velmi brzy po narození probíhají neurochirurgické zákroky, při kterých dochází k odstranění vaku.
- Progresivní svalovou dystrofii, která se objevuje nejčastěji v dětství. Mezi projevy patří postupné ubývání svalových vláken, která se rozpadají a svaly postupně chudnou. Místo svalových vláken vzniká funkčně bezcenné vazivo.
- Ochrnutí po poranění míchy- dochází k němu při těžkých úrazech páteře nebo při určitých onemocněních. Jednotlivé typy se rozdělují podle výšky poranění míchy na: poúrazovou chabou parézu (neúplné ochrnutí dolních končetin), poúrazovou paraplegii (úplné ochrnutí dolních končetin), poúrazovou kvadruplegii (ochrnutí dolních končetin je úplné, ochrnutí rukou v různém stupni) a poúrazovou kvadruparézu (neúplné ochrnutí horních i dolních končetin- vyskytuje se zřídka).
- Amputace dolních a horních končetin- důvodem jsou vážná poranění, poškození důležitých cév, nebo nezvládnutelné infekce. Důraz je kladen na odolnost, výkonnost a dobrou pohyblivost pahýlu.

Osoby s mentálním postižením

„Osobou s mentálním postižením myslíme jedince, který je vzhledem ke svým intelektovým schopnostem limitován v běžném životě především v oblasti sociální“ (Ješina et al., 2011, p. 113). Švarcová (2006, p. 28) považuje za mentálně postižené jedince takové, „u nichž dochází k zaostávání vývoje rozumových schopností, k odlišnému vývoji některých psychických vlastností a k poruchám v adaptačním chování.“

Stejně tak jako na všechny ostatní se i na lidi s mentálním postižením vztahují veškerá lidská práva, jež jsou definována „jako ta práva, která lidem dovolují rozvíjet a využívat jejich možnosti a schopnosti a uspokojovat základní materiální a duchovní potřeby“ (Švarcová, 2006, p. 16).

Jako ekvivalent pro mentální postižení se uvádí mentální retardace. To je podle Valenty a Müllera (2003) taková duševní porucha, při které dochází -v určitém rozsahu- ke snížení inteligenční schopnosti mající dopad na kognitivní, řečovou, pohybovou a sociální stránku jedince.

Je řada klasifikací, podle kterých je možné charakterizovat osoby s mentálním postižením. Mluvíme o klasifikacích týkajících se hloubky postižení, etiologie, doby vzniku, stupňů podpory aj. Jedno z nejčastějších dělení je podle výšky inteligenčního kvocientu, které se základem v MKN-10 uvádí Lejčarová (2012) následovně:

F70- lehká mentální retardace (IQ 50-69)

F71- středně těžká mentální retardace/ střední mentální retardace (IQ 49-35)

F72- těžká mentální retardace (IQ 35-20)

F73- hluboká mentální retardace (IQ do 19)

F78- jiná mentální retardace- nesnadné stanovení stupně mentální retardace z důvodu přidruženého senzorického či somatického poškození.

F79- nespecifikovaná mentální retardace- taková, kdy není dostatek informací pro zařazení do některé z uvedených stupňů.

Osoby se sluchovým postižením

„Důležité není slyšet, ale chápat. Důležitá není kvalita mluvy, ale kvalita vzdělání. Důležité není předělávat nedoslýchavé a neslyšící na „slyšící“ druhého řádu. Důležité je vychovat a pomoci jim být integrálními osobnostmi s pocitem vlastní důstojnosti, jedinečnosti a neopakovatelnosti“ (Hrubý, 1999, p. 271).

Panská (2013) se zamýšlí nad sluchem jakožto jedním z nejdůležitějších smyslů člověka, který nám umožňuje jak pocit jistoty, informovanost o okolním dění, tak možnost přijímat signály pro svoji bezpečnost. Sluchové postižení u člověka utváří bariéru v oblasti duševního zdraví a odráží se ve vývoji osobnosti. Na závažnosti důsledků má vliv následující rozlišení sluchového postižení.

Jako většina autorů, uvádí i Horáková (2010) rozlišení vad sluchu a to podle místa vzniku, doby vzniku a závažnosti. Místo vzniku vady se dělí na *převodní* (problém nastává již při převodu zvuku zevním zvukovodem a středním uchem), *percepční* (kdy je porušeno vnitřní ucho) a *smíšené* (kombinace typu převodního a percepčního). Podle doby vzniku postižení se rozlišuje na *vrozené* a *získané*. Zde je důležitý fakt, kdy bylo sluchové postižení získané a to z důvodu rozvoje řeči. *Prelingvální* vadou je nazývána taková, ke které došlo před vývojem řeči, *postlingvální* vada je potom taková, kdy ke ztrátě sluchu došlo, až po ukončení základního vývoje řeči, to znamená po 6. roce

života. Nejpoužívanějším dělením závažnosti sluchového postižení je podle WHO z roku 1980 a to v několika stupních: 0-5 dB- normální sluch, 26-40 dB- lehká nedoslýchavost, 41-55 dB- střední nedoslýchavost, 56-70 dB- středně těžké postižení sluchu, 71-90 dB- těžké poškození sluchu, více než 90 dB- velmi závažné postižení sluchu (úplná hluchota).

Osoby se zrakovým postižením

Osoby se zrakovým postižením jsou osoby s různými druhy a stupni snížených zrakových schopností a rozumí se jimi pouze osoby, u nichž zraková vada přináší závažná omezení v oblasti samostatného života a pracovního uplatnění (k odstranění vady zraku nepostačují brýle apod.) (Trnka, 2012, p. 13).

„Člověk se zrakovým postižením je osoba, která přes veškeré korekce a zásahy (brýlová korekce, medikamentózní či chirurgické zásahy) má v běžném životě výrazné problémy se zrakovým vnímáním“ (Ješina, et al., 2011, p. 96).

O klasifikaci zrakového postižení světovou zdravotnickou organizací se opírá Bláha (2010), který uvádí rozdělení zrakového postižení do pěti stupňů:

- 1. stupeň- slabozrakost (střední), při které je možnost vidění menší nebo rovna 30%.
- 2 stupeň- slabozrakost (silná), při které je možnost vidění menší nebo rovna 10%.
- 3. stupeň- zrakové postižení vysokého stupně- těžké, s možností vidění menší nebo rovna 5%.
- 4. stupeň- praktická slepota s možností vidění menší nebo rovnou 2%. Řadí sem i omezení zorného pole.
- 5. stupeň- nevidomý. Úplná slepota, která je patrná zachováním světlocitu či naprostou ztrátou světlocitu.

Pro určování diagnózy zrakového postižení je vhodné získat údaje o dalších zrakových funkcích, jako jsou kontrastní citlivost, rozlišování barev, vnímání hloubky, aj. jak vysvětluje Bláha (2011).

Janečka (2013) vytvořil přehled zrakových vad, které jsou rozdělovány podle charakteru, závažnosti, nebo fáze života, ve které vznikly. Znaky každé ze zrakových vad jsou specifické.

2.2 Aplikované pohybové aktivity

Ješina a Kudláček (2012) popisují APA jako obor, zabývající se možnostmi osob se speciálními vzdělávacími potřebami v kontextu s pohybovými aktivitami. Dále vyzdvihují fakt, že se „jedná o profesi a akademickou disciplínu, které podporují postoj přijímání individuálních rozdílů, propagují přístup k aktivnímu životnímu stylu a sportu a také inovace a spolupráci v oblasti APA“ (Ješina a Kudláček, 2012, p. 17). Za cíl pokládají zlepšení kvality života osob se speciálními potřebami společně s jejich integrací mezi intaktní společností právě formou pohybových aktivit. Co do pohybových aktivit zahrnují je tělesná výchova, sport, rehabilitace a rekreace.

Jednou z myšlenkových zakladatelek APA uvádí Ješina a Kudláček (2012) Claudine Sherill, která definuje obor jako multidisciplinární teorii i praxi ve vztahu k celoživotní aktivitě jedinců se specifickými potřebami v aplikaci do všech životních sfér těchto jedinců. Vědní disciplína APA (Adapted Physical Activity; aplikované/modifikované pohybové aktivity) se v Evropě vyskytuje už od 80. let minulého století, zatímco do ČR se dostal pojem aplikované pohybové aktivity na počátku 90. let minulého století, který sem dovedla prof. Hana Válková. Ta použila následující formulaci. „APA jsou multidisciplinární strukturovaný systém veškerých kontextů pohybových (i sportovních) aktivit osob se specifickými potřebami, ať už v prostředí separovaném, paralelním, či integrovaném, realizovaný v souladu se zájmy, schopnostmi či limity daných osob“ (Válková, 2012, p. 31).

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Je na školách realizována jako: aplikovaná tělesná výchova ve třídách pro žáky, kteří mají speciální vzdělávací potřeby, aplikovaná tělesná výchova pro žáky integrované do běžných škol, zdravotní tělesná výchova na školách běžných i samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a rehabilitační tělesná výchova, která je provozována na speciálních základních školách (Ješina, et al, 2011).

REKREACE

Kudláček a Ješina (2013) věnují kapitolu rekreaci a volnému času, kde odhalují pozitivní účinky pohybové aktivity na fyzické, psychické a sociální citění. V oblasti fyzické je to především rozvoj motorických kompetencí- zvyšování jejich kvality i

kvantity. V oblasti psychické a sociální jsou uváděny pohybové aktivity jako iniciátor rozvíjející sebevědomí, empatii, sociální dovednosti, nebo také podpora pro vztahová jednání.

SPORT

Evropská charta sportu (1996) definuje sport jako „všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“

V oblasti zdravotního postižení je v dnešní době několik základních směrů, které nabízejí sportovní zapojení. Jedná se o paralympiády, kde nacházejí uplatnění sportovci s tělesným a zrakovým postižením, dále pak osoby s mentálním postižením (Inas- FID) pouze okrajově ve vybraných disciplínách. Deaflympiády pro osoby se sluchovým postižením. Hnutí speciálních olympiád se zaměřuje na rozvoj sportu a kvality života u osob s mentálním postižením a také pojetí integrované, kdy soutěží osoby se zdravotním postižením se sportovci bez zdravotního postižení (Kudláček a Ješina, 2013).

2.2.1 APA osob s tělesným postižením

Kudláček a Spurná (2013) vysvětlují, že problém u osob s tělesným postižením není pouze v poškození motoriky. Motorické kompetence jsou velmi spjaté s kognitivními a emočními procesy. To znamená, že postižení má vliv na celou osobnost člověka.

„U všech hybných postižení je velmi důležité kompenzovat jedincům s tělesným postižením jejich omezený pohyb, neboť důsledkem toho může dojít k vyřazení osoby s tělesným postižením z celé řady aktivit, které až dosud vykonávali a tím i k omezení účasti na společenském dění“ (Vítková, 2006, p. 66).

Sport osob s TP

Organizovaný sport pro tělesně postižené popisuje Kudláček (2012), jehož první zmínky spadají do 50. let minulého století. Jednalo se o rehabilitační ústav pro osoby s míšní lézí ve Stoke Mandeville. V roce 1960 byla založena mezinárodní sportovní organizace (International Sport Organisation for the Disabled) zastřešující osoby s amputacemi, poraněním míchy a zrakovým postižením. Vznikla na popud

mezinárodní federace válečných veteránů. Co možná největším zapojením osob s DMO do sportovní činnosti se od roku 1968 začala zabývat nově vzniklá mezinárodní asociace sportu a rekreace pro osoby s cerebrální parézou (CP-ISRA; Cerebral Palsy-International Sport and Recreation Association). V roce 1982 vznikl mezinárodní koordinační výbor (ICC; International Coordination Committee), jehož úkol spočíval ve vedení činností jednotlivých sportovních organizací. Na setkání, které proběhlo, se zástupci jednotlivých sportovních organizací shodli na založení Mezinárodního paralympijského výboru (IPC- International Paralympic Committee) roku 1989.

Kudláček a Ješina (2013) vysvětlují vznik letních a zimních paralympiád, jakožto nejvyšší sportovní událost pro tělesně postižené sportovce. Počátky se datují již do roku 1948, kdy proběhly ve Velké Británii první Stoke-mandevillské hry vozíčkářů. Propagátor a zakladatel sportu osob na vozíku byl sir Ludwig Guttmann, který vedl výše zmíněný rehabilitační ústav ve Stoke Mandeville. Na základě úspěšného rozvoje sportu vozíčkářů vznikla v roce 1952 mezinárodní sportovní organizace vozíčkářů a v roce 1960 proběhly v Římě první mezinárodní hry pro osoby s postižením, které navázaly na hry olympijské. Až později tyto hry dostaly název paralympiády. Zimní sporty se vyvíjely pomaleji. V roce 1970 proběhl první mezinárodní závod v lyžování a v roce 1976 se konaly první zimní paralympijské hry ve Švédském Örnköldsviku.

Sportovní klasifikace

Jedná se o takové rozřazení sportovců, aby byly ve skupinách srovnatelné charaktery postižení a někteří z jedinců nebyli v nevýhodě. Pro orientaci se používá obecná/medicínská klasifikace, důležitější je ale klasifikace funkční a sportovně specifická. Rozřazení do skupin je rozhodnuto na základě schopnostních a dovednostně-specifických testů pro jednotlivé sporty. To znamená, že každý sport má svůj specifický systém klasifikace (Kudláček et al., 2013).

Vybrané sporty

Boccia

Je to hra určená pro sportovce s poruchou hybnosti, především s dětskou mozkovou obrnou. Mohou ji hrát jednotlivci i týmy. Hra je velmi podobná francouzské hře pétanque, kdy je úkolem přiblížit svoje míčky co nejbližší k cílovému míčku, jinak také řečeno „jacku“. Míčky jsou červené a modré barvy. Hru začíná vždy barva červená,

kteřá je přiřazena pomocí losování. Když jsou vyházeny míčky obou protihráčů, přiřítají se body té barvě, která je blíže k jacku. Za každý takový míček je jeden bod. Hraje se na hřišti o velikosti 12,5m x 6m. V soutěži jednotlivců a družstev dvojic se hrají vždy 4 směny a v soutěži trojic je to 6 směn. Hra je určena pro sportovce řadící se do kategorie CP1 a CP2. V boccie se tyto kategorie dělí dále na podskupiny BC1-BC4 (Wittmannová, 2011).

Sledge hokej

Je týmovým sport, jehož pravidla vydává Mezinárodní paralympijský výbor. Rozdíly od klasického hokeje jsou v délce trvání, která je 3x po 15 minutách. Na ledě může být maximálně 15 hráčů, včetně brankářů. Kryt obličeje a krku musí nosit všichni hráči. Stejně jako u klasického hokeje, po nerozhodně skončeném zápase nesmí hráči při nájezdech nastupovat opakovaně. Na střídačky a trestné lavice musí být bezbariérový přístup a dále jsou na těchto místech povinné průhledné mantinely (Český svaz ledního hokeje, 2017).

Basket na vozíku

Jedná se o týmový sport pro osoby s tělesným postižením. Pravidla jsou obdobná jako pravidla klasického basketbalu. Klasifikace hráčů je v rozmezí 1-4,5 bodu, kdy 1 bod mají hráči s nejtěžším postižením a 4,5 bodu hráči s nejlehčím postižením. Tým v hracím poli může mít maximální součet bodů 13,5. Hráči není dovoleno se nazdvihovat z vozíku při rozskoku, zachycení přihrávky nebo blokování. Pohyb hráče na hrací ploše je buď pomocí driblingu, nebo s míčem volně položeným na kolenou. Při trestném hodu může stát hráč s předními koly na území trestného hodu (Válek, 2011).

Volleyslide

Hřiště je při volejbale sedících o rozměrech 10 x 6 m. Pro muže je síť ve výšce 1,15 m a pro ženy 1,05 m. Optimální počet hráčů ve hře je 6 na 6. Jedna část středu těla (hýždě nebo ramena) se musí při hře dotýkat země, pokud hráč hraje míč. Při podávání, musí být hýždě za koncovou čarou. Hráči nemají povoleno dělat kroky. Při hře je povolené blokování. Je dobré při hře udržovat nezkřížené nohy, hráč se potom může efektivněji pohybovat. Na mezinárodní úrovni mohou hrát pouze hráči, kteří splňují kritéria WOVD (Kalfař a Kůtová, 2014).

Sportovně kompenzační pomůcky

Lidé s amputacemi dolních končetin využívají jako náhradu amputované končetiny nadkolenní a podkolenní protézy, které díky systému aktivního kloubu mohou vykonávat práci kotníku či kolena. Ne všichni sportovci s amputacemi je musejí využívat. Protézy jsou tvořeny z návleku na pahýl, dále silikonového návleků, lůžka vytvarovaného přesně podle pahýlu a dále z kloubu, na který je napojená protetická trubka s připojeným chodidlem. Pro osoby s tělesným postižením jsou dále konstruovány sportovní vozíky (například pro sporty jako jsou rugby, basket na vozíku, tenis), které jsou specifické pevnou konstrukcí, či nízkou váhou (Kudláček a Ješina, 2013).

2.2.2 APA osob s mentálním postižením

Motivovanost, trpělivost, pozornost, kreativita, flexibilita, celková zainteresovanost pedagoga/instruktora/animátora, jsou velmi důležité charakteristiky pro práci s lidmi s mentálním postižením. Jejich jedinečnost osobnosti je důležitý faktor, který je nutné při práci s nimi vnímat. Jak již bylo uvedeno v popisu mentálního postižení, specifika je možné nalézt i v ontogenezi psychomotoriky, komunikačních schopnostech, atd. (Ješina, 2011).

Ješina a Kudláček (2012) následovně vystihují několik důležitých oblastí, které jsou stěžejní při pohybových aktivitách osob s mentálním postižením: *Sebeobslužné návyky* (samostatnost při běžných činnostech denního režimu). *Orientace v novém prostředí*. *Sociální kontakt s novými lidmi* (stěžejní ve skupině spolužáků, s ostatními žáky i pedagogickými pracovníky). *Naučení se novým termínům* (v oblasti PA. Hledání synonym srozumitelných pro osoby s MP). *Rozvoj morálně volných vlastností* (vede k vlastní zodpovědnosti, k motivaci u jednotlivých činnostech). *Rozvoj specifických dovedností* (týkající se pozornosti, myšlení, paměti, či nedostatečně rozvinuté hrubé i jemné motoriky).

Sportovní směry

Jestliže hovoříme o sportu osob s mentálním postižením, je nutné uvést 2 směry, které tuto činnost rozvíjejí. Jsou jimi **Inas-FID** (International Sports Federation for Person with Intellectual Disability) a **SOI** (Special Olympics International).

Inas-FID je mezinárodní sportovní federace, která získala v českém prostředí ekvivalent **ČSMPS** (český svaz mentálně postižených sportovců). Registrovaní sportovci do soutěže mohou dosahovat IQ maximálně 75 bodů. MUDr. Josef Kvapílek je považovaný za zakladatele směru. ČSMPS utvářejí sportovní kluby, které plní funkci samostatných občanských sdružení, součást praktických škol či center nebo domovů pro osoby s MP. Filozofií tohoto směru je „normalita“. To znamená, že všichni sportovci, kteří se do soutěže přihlásí, jsou klasifikováni a hodnoceni podle jedné normy. Součástí paralympijských her se Inas-FID stala v roce 1992 a stála také jako jedna ze zakládajících organizací u zrodu Mezinárodního paralympijského výboru. Z důvodu porušení fair-play španělským týmem basketbalistů byla Inas-FID z paralympijských her v Sydney roku 2000 vyloučena. Návrat byl schválen v roce 2009 na valném shromáždění IPC a to do sportů plavání, atletiky a stolního tenisu. Do nabídky sportů ČSMPS patří: atletika, cyklistika, florbal, košíková, turistika, tenis, plavání, stolní tenis přespolní běh a lyžování, ve kterých jsou každoročně pořádány Mistrovství ČR (Válková, 2012).

SOI je sportovní hnutí, které získalo v roce 1988 olympijskou akreditaci. Česká republika se zapojila jako **ČHSO** (české hnutí speciálních olympiád) v roce 1991. Hlavní sídlo SOI je ve Washingtonu, v ČR je to Praha. Valná hromada je nejdůležitějším orgánem, který se schází jedenkrát ročně a utváří ho zástupci jednotlivých sportovních klubů. Soutěží se mohou účastnit jedinci s IQ nižším než 75 bodů, s kombinovanými vadami vždy na bázi MP, ve věku vyšším než 8 let, přípravování mohou být však již od 3 let. Filosofii SO je relativita vzhledem k aktuálnímu výkonu, což záleží na kompozici kvalifikovaných finálových skupinách. Do nabídky letních sportů se řadí atletika, bocce, cyklistika, fotbal, gymnastika, plavání, stolní tenis, volejbal, nově bowling a kuželky. V rámci zimních sportů je to sjezdové a běžecké lyžování, floor hokej, snowboarding, chůze na sněžnicích a floorball (Ješina a Válková, 2013).

Odlišnostmi SOI (ČHSO) od Inas-FID (ČSMPS) jsou (Válková, 2012, p. 102):

- Účastní se osoby s MP a kombinovaným postižením na bázi MP
- Specifikem jsou přizpůsobené sporty či jejich disciplíny
- Specifikem jsou sjednocené sporty týmové
- Žádné startovné
- Žádné věcné ceny

- Oceňování celé maximálně osmičlenné finálové skupiny
- V oficiálních ceremoniálech bez státní vlajky či státní hymny.

Vybrané sporty

Bocce

Je součástí speciálních olympiád a řadí se mezi sporty novější (poprvé v roce 1991). Cílem hry je dokoulet bocce míč k pallině (malý míček), někdy nazývaný jako Jack, co nejbližší. Velikost hracího pole je oficiálně stanovena na 3,66m x 18,29m. Hraje se s osmi hracími koulemi, které jsou rozděleny mezi 2 týmy (mohou proti sobě hrát i jednotlivci). V hracím poli stojí vždy pouze hráč, který vhazuje svoji kouli, ostatní stojí mimo hrací pole. Hráč vhazující pallinu má i první míč. Házet se může pouze spodním obloukem. Na základě losování se určí, kdo bude začínat. Hráč, který hru začíná, má i první míč. Ve hře pokračuje druhý tým do té doby, než nebude mít svoji kouli blíže pallině, nebo nevyhází všechny 4 koule (Speciální olympiáda České republiky, 2017).

2.2.3 APA osob se sluchovým postižením

Osoby se sluchovým postižením využívají při vnímání kompenzační mechanismus, s převahou taktilně-kinestetického a optického analyzátoru, namísto poškozeného sluchového. V důsledku chybějící auditivní zpětné vazby je slabší vývoj patrný v oblasti rytmizace a harmonie pohybu, orientaci v prostoru a s ní spojeným neklidem v motorice. Co se motorických schopností týká, hovoří se o diferenci především v rovnovážných schopnostech, jejichž deficit může ovlivňovat jak dynamickou pohybovou činnost, tak sportovní soutěžní výkon (Kurková, 2012).

Ať už se zamýšlíme nad jakýmkoliv odvětvím osob s defektem, i lidé se sluchovým postižením mají potřebu sportovat/ hýbat se. Aktivní pohyb je důležitý pro každého člověka a to z důvodu fyzického i psychického zdraví (Panská, 2013).

Několik oblastí z prostředí pohybových aktivit, které jsou sluchovým vnímáním bezpodmínečně ovlivňovány, uvádí Válková (2012). Jsou to například základy pro komunikaci při pohybové aktivitě, příjem informací z okolí, pochopení a následné realizování standardních situací, duševní zdraví odvíjející se z vnímání sebe samého (ovlivněno úspěchy/neúspěchy), orientace v prostoru, plastičnost při vnímání (týkající se dráhy, rychlosti, hloubky a povrchu předmětu).

Sport osob se sluchovým postižením

Panská (2013) se zaměřuje na sport pro sluchově postižené již od dob, kdy začaly vznikat první sportovní organizace pro sluchově postižené a to v roce 1910 v Německu, s postupem času ve Švédsku, Francii, Finsku, Belgii, Dánsku a od roku 1923 i v Norsku. S rokem 1924 vzešla myšlenka olympijských her pro neslyšící od francouzského Eugena Rubens-Alcaise. Díky jeho přesvědčení byl vytvořen výbor ze zástupců devíti zemí účastnících se na první deaflympiádě v Paříži téhož roku. Těmi byly: Belgie, Francie, Velká Británie, Holandsko, Polsko, Československo a společně s nimi i Itálie, Maďarsko a Rumunsko (kteří ještě v té době neměli národní organizace). Kurková (2012) vyjmenovala sporty prvních letních deaflympiád, do kterých spadala atletika, cyklistika, fotbal, plavání, skoky do vody, sportovní střelba a tenis. Zařazené letní sporty v dnešní době stoupaly až k číslu 19. Zimní deaflympiády, které mají počátek v roce 1949 ve dvou sportovních odvětvích alpského lyžování a běhu na lyžích, jsou v dnešní době rozšířeny o další 3 sporty.

Výbor, který v roce 1924 vznikl, byl tedy nejstarší mezinárodní organizací se zkratkou CISS (mezinárodní sportovní výbor neslyšících). Roku 1955 byl CISS uznán jako mezinárodní organizace s olympijským statutem. Dříve používané označení „Světové hry neslyšících“ bylo v roce 2001 změněno na „Deaflympiáda“ s přiznáním oficiálního statutu olympijské soutěže. K přejmenování CISS na ICSD (mezinárodní výbor sporu neslyšících) došlo v roce 2003. ICSD je organizátorem Mistrovství světa. Mistrovství Evropy probíhá pod záštitou EDSO (Evropská sportovní organizace neslyšících), která vznikla v roce 1983, do té doby na jejím místě byla CISS. V České republice se sdružováním sportovců se sluchovým postižením zabývá ČSNS (Český svaz neslyšících sportovců), (Kurková, 2012).

Směrnice pro způsobilost sportovců

Sportovci účastníci se letních nebo zimních olympiád pod záštitou ICSD musí splňovat následující kritéria: a) Ztráta sluchu na lepším uchu musí být alespoň 55 dB; b) Sportovec musí být občanem státu toho svazu, ve kterém má členství; c) Musí dodržovat pravidlo přísného zákazu užívání jakýchkoliv protetik při závodě. To znamená jak sluchadlo, tak kochleární implantát (Kudláček a Ješina, 2013).

Vybrané sporty

Nohejbal

Je to týmová hra na hřišti o rozměrech 9x18 metrů vhodná pro osoby se sluchovým postižením. Podání probíhá ve vzdálenosti 6,5 metrů od středové čáry. Výška sítě je 110 cm a je napnutá po celé šířce středové čáry. Povrch hřiště je tvořený antukou, škvárou, nebo asfaltem. Zápas probíhá v týmech složených ze dvou nebo tří hráčů. Ke hře se používá běžný míč na kopání (Karásková, 2011).

2.2.4 APA osob se zrakovým postižením

Trnka (2012) se zamýšlí hned nad několika skutečnostmi ve spojitosti zrakově postiženého jedince a pohybové aktivity. Za velmi častou příčinu snížení pohybové aktivity při ztrátě zraku uvádí obavu a dále také strach ze zranění. Spojitostí se může jevit dysbalance, svalová koordinace i prostorová orientace, kterou jedinec získává již při nepatrné zrakové poruše.

Zrakové obtíže osob se ZrP všech stupňů postižení jsou výraznou komplikací pro tělesnou výchovu, sport i pohybovou tělocvičnou rekreaci. Z tohoto důvodu musíme vědět, jak dítě nebo dospělý se zrakovým postižením vidí. Jaká jsou zraková rizika vyplývající z konkrétní zrakové vady a je-li zraková vada nebo postižení stacionární, či zda je zde nebezpečí progresu (Janečka, 2013, p. 23).

Sport osob se zrakovým postižením

Světovým zřízením pro zrakově postižené sportovce je IBSA (světová sportovní federace nevidomých sportovců). Jejím členem je ČSZPS (Český svaz zrakově postižených sportovců), který se zabývá organizací sportu v České republice. ČSZP je dále členem Českého svazu tělesné výchovy, Unie zdravotně postižených sportovců, Českého i Mezinárodního paralympijského výboru. Jako své poslání si ČSZPS určuje organizaci, koordinaci a řízení sportovní činnosti pro osoby všech věkových kategorií a všech typů zrakových vad. Počátek organizovaného sportu nevidomých se datuje od roku 1929 (Janečka, 2012).

Sportovní klasifikace

Při sportovní klasifikaci je využíván model podle IBSA (International Blind Sport Federation), kdy jsou zraková postižení rozdělena pouze do třech kategorií. Kategorie,

do které bude jedinec se zrakovým postižením přiřazen, je posuzována podle kvality lepšího oka s optimální korekcí. Stupně sportovní klasifikace jsou vyjádřeny i ve studii Kudláčka et al. (2013, p. 33):

Stupeň (třída)	Funkční schopnost
I. stupeň (B1)	Ohraničuje nulové vnímání světla (totální slepota) až po neschopnost rozpoznat objekt nebo jeho kontury.
II. stupeň (B2)	Ohraničuje schopnost rozpoznat objekt do zrakové ostrosti 2/60 (6,7/200), nebo ohraničením zorného pole do 5 stupňů.
III. stupeň (B3)	Zahrnuje zrakovou ostrost 2/60 až 6/60 (6,7/200 až 20/200) nebo ohraničení zorného pole v hodnotách 5-60 stupňů.

Vybrané sporty osob se ZrP

Goalball

Velikost hřiště při goalballu je 18m x 9m, které je rozděleno středovou čarou na 2 poloviny. Každá z polovin se dále dělí na 3 části, které jsou od branky ke středu hřiště pojmenovány jako obranné, útočné a neutrální pásmo. Pro lepší orientaci hráčů jsou čáry na hřišti přelepeny páskou. Goalball je hrou dvou tříčlenných týmů, jejichž cílem je dokutálet míč do branky soupeře. Branky jsou umístěny po obou šířkách hřiště. Míč je modré barvy, ozvučený rolničkami a je vyroben z tvrdé gumy. Hrací doba zápasu 20 minut, rozdělena na 2 poločasy za účasti celkem šesti rozhodčí (Janečka, 2012).

Showdown

Hráči hru hrají s neprůhlednými klapkami na očích, tudíž se mohou všechny stupně B1, B2 i B3 zapojit společně. Hraje se na obdélníkovém stole, který je rozdělený středovou deskou. Úkolem je dostat ozvučený míček kovovou kuličkou o průměru 6 cm do soupeřovy branky. Branky jsou umístěny na obou šířkách hracího stolu. K přesunu míčku využívají hráči pátku, kterou můžou držet pouze v jedné ruce. Za platný míč se považuje ten, který se před průchodem pod středovou deskou dotkne jedné z vnitřních stran stolu. Délka trvání jednoho setu je maximálně 15 minut, pokud hra nekončí dříve

dovršením jedenácti bodů jedním z hráčů s minimálně dvoubodovým rozdílem. Během hry mohou hráči využít oddechový čas v délce 60 s (Trnka, 2012).

Zvuková střelba

Ke střelbě je využíván trenažér se speciálním počítačovým softwarem kvůli bezpečnosti. Jako u většiny sportů musí mít střelec neprůhledné brýle. Na střed zaměřuje pomocí výšky zvukového signálu, promítaný ve sluchátkách. Absolutní střed je roven nejvyššímu tónu a obráceně. Disciplíny jsou rozděleny podle vzdálenosti na střelbu na 15 metrů (20ran/20min), střelbu na 20 metrů (20ran/20min) a střelbu na 25 metrů (40 ran/25min). Střelba probíhá vestoje s napnutými pažemi, s využitím nejvýše jednoho asistenta. Na každou střelu je limit 1 minuta (Janečka, 2012).

Sportovní kompenzační pomůcky

Jsou využívány dětmi od nejútlejšího věku až po vrcholové sportovce. Tyto pomůcky slouží k navigaci jedince se zrakovým postižením, dále také k jeho orientaci v prostoru. Při pohybových hrách se jedná o míče a míčky nejrůznějšího typu (fotbalový, volejbalový, textilní, nafukovací,...) ozvučeny různými způsoby. A to nejčastěji pomocí rolničky, která je integrována uvnitř míče, nebo pomocí elektronického ozvučení míče, který vydává zvukový signál, i když je míč zcela zastaven. Elektronicky vybavené míče jsou závislé na dobíjení a měly by být chráněny před tvrdými nárazy. Kromě míčů jsou dále uplatňovány gumové pásky a smyčky, chrastítka, rolničky, různé typy náramků, zvonků či jiné ozvučené předměty (Kudláček, 2013).

3 Cíle a úkoly

Cíl práce: Analyzovat nabídky služeb poskytovaných organizacemi v oblasti pohybové rekreace a sportu osob se zdravotním postižením.

Dílčí cíl 1: Zpracovat seznam organizací jako podklad pro katalog subjektů poskytujících služby v oblasti volnočasových pohybových aktivit osobám se zdravotním postižením.

Dílčí cíl 2: Komparovat vybrané ukazatele nabízených služeb u různých cílových skupin dle postižení.

Dílčí cíl 3: Posouzení názorů klientů vybraných organizací na dostatečnost nabídky služeb v rámci trávení volného času prostřednictvím aplikovaných pohybových aktivit.

Úkoly práce stanovené v souladu s výše zmíněnými cíli:

- Analýza zdrojů.
- Vytvořit seznam organizací, které nabízejí pohybové aktivity osobám se zdravotním postižením v Olomoucké aglomeraci.
- Sběr dat prostřednictvím ankety.
- Zhodnocení výsledků anketního šetření spokojenosti.
- Vyhodnocení.

Výzkumné otázky

- 1) Jaká je četnost organizací nabízejících volnočasové pohybové aktivity pro osoby se zdravotním postižením v Olomoucké aglomeraci?
- 2) Jaké je portfolium služeb volnočasových organizací poskytujících pohybové aktivity pro osoby se zdravotním postižením v Olomoucké aglomeraci?
- 3) Je nabídka aplikovaných pohybových aktivit pro klienty dostačující?

4 Metodika

Na základě vytvořených anket Bc. Danielou Šamšulovou a Bc. Michalem Šmídem vznikl seznam organizací a vyhodnocení spokojenosti náhodně vybraných klientů. Seznam organizací nabízí pohybovou aktivitu sportovního či rekreačního charakteru pro osoby se zdravotním postižením. Společně s vyhodnocením spokojenosti náhodně vybraných klientů zastupujících jednotlivé typy předem určených organizací je zpracován v kapitole výsledky. Zdravotně postiženými jsou zde míněny všechny osoby s tělesným, mentálním, sluchovým či zrakovým postižením, osoby s kombinovanými vadami, dále osoby s onkologickým, chronickým či duševním onemocněním a také osoby postižené Alzheimerovou chorobou.

4.1 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumné šetření zahrnovalo neziskové organizace, jako jsou svazy, sportovní kluby, školy či školské organizace, které nabízí pohybové aktivity osobám se zdravotním postižením ve volném čase. Šetření probíhalo v jarních měsících roku 2017 na území Olomoucké aglomerace. Jedná se o území stanovené za účelem integrovaných teritoriálních investic, které se skládá ze třech hlavních relativně silných center, a to Olomouce, Prostějova a Přerova. Výzkumné šetření bylo zaměřeno na veškeré pohybové aktivity, ať už výkonnostního či zájmového charakteru, pro všechny věkové kategorie.

Na základě intenzity služeb poskytovaných jednotlivými městy jsem pomocí webových stránek a registrů poskytovatelů služeb vytvořila seznam kontaktů. Oslovených organizací v okrese města Olomouce bylo 33, pro okres města Prostějova to bylo 13 a pro okres města Přerova 12. Z celkového počtu oslovených organizací jich čtyřicet šest poskytlo odpověď, z nich se pravidelnou pohybovou aktivitou zabývá osmnáct.

Anketa zabývající se spokojeností uživatelů se službami pohybového charakteru byla uskutečněna ve vybraných organizacích. Každá z organizací se zaměřovala na jiný druh zdravotního postižení a to konkrétně na osoby s tělesným postižením, osoby se zrakovým postižením, osoby s mentálním postižením, osoby se sluchovým postižením a osoby s roztroušenou sklerózou. Co se organizace osob s tělesným postižením týká, hráči mají po sezóně, tudíž se nestýkají. Nebylo tedy možné osobně na trénink dojít a stratifikovanou metodou vybrat hráče, proto mi předseda organizace poskytl kontakt na jednoho z nich.

4.2 Metody sběru dat

- metoda analýzy zdrojů- knižních, internetových a dalších dokumentů jednotlivých měst Olomouce, Prostějova a Přerova.
- metoda dotazovací- šetření za využití ankety organizace a ankety spokojenosti vytvořené Danielou Šamšulovou a Michalem Šmídem (viz příloha I. a II.)
- metoda stratifikovaného výběru

4.3 Techniky zpracování dat

- Na základě analýzy literárních zdrojů byl vytvořen přehled poznatků, který napomáhá v pochopení celé problematiky této práce. Další analýzou zdrojů, a to internetových stránek či dokumentů získaných na jednotlivých magistrátech měst Olomouce, Prostějova a Přerova, vznikl přehled organizací v Olomoucké aglomeraci, které ve svém působení uvádějí zmínku o pohybové aktivitě pro osoby se zdravotním postižením.
- Při dotazovací metodě byly využity dva typy anket. Anketa organizace, jejímž úkolem bylo zjistit konkrétní údaje o vybraných organizacích formou otevřených i uzavřených otázek zaměřující se na nabídku pohybových aktivit. Dále také získání informací týkajících se věkové kategorie, časového rozpětí uvedené pohybové aktivity, bariér při realizaci či vzdělanost vedoucích jednotlivých programů. Cílem této ankety bylo vytvořit ucelený seznam organizací v Olomoucké aglomeraci, které nabízejí pravidelnou pohybovou aktivitu osobám se zdravotním postižením. Druhá anketa byla zaměřena na spokojenost klientů s nabízenou pohybovou aktivitou ve vybraných organizacích. Také v této anketě se vyskytovaly otázky otevřené i uzavřené. Stěžejním bylo zjištění, o jakou pohybovou aktivitu se jedná, jak je uživatel služby spokojen s prací trenéra, jaké případné změny by navrhoval a také co mu samotnému pohybová aktivita přináší/ jaký má pro něj význam.
- V poslední řadě bylo osloveno 5 vybraných organizací, které nabízí pravidelnou pohybovou aktivitu pro osoby se zdravotním postižením. Konkrétně se jedná o osoby se zrakovým postižením, tělesným postižením, mentálním postižením, sluchovým postižením a osoby s roztroušenou sklerózou a náhodně byla vždy vybrána jedna osoba, která vyplnila již zmíněnou anketu o spokojenosti uživatele poskytované služby vybranou organizací.

4.4 Postup práce

Po analýze literárních zdrojů, které sloužily jako podklad pro zpracování přehledu poznatků, jsem si stanovila na základě mapového vymezení Olomoucké aglomerace, jejíž konstrukce je tvořena třemi hlavními jádry a to Olomoucí, Prostějovem a Přerovem, následující postup analýzy zdrojů.

Prvním krokem byla návštěva magistrátu města Olomouce- odbor sociálních věcí v únoru roku 2017, kde jsem se tázala na přehled organizací pro zdravotně postižené, poskytujících pohybovou aktivitu. Takový přehled není zpracován, dostala jsem však katalog poskytovatelů sociálních služeb a služeb souvisejících na Olomoucku, dále odkazy na elektronický katalog poskytovatelů sociálních služeb v Olomouci a registr poskytovatelů sociálních služeb. Díky poslednímu zmíněnému zdroji jsem si udělala základní přehled i pro okres Přerov a Prostějov. Na magistrátu města Prostějova jsem dostala typ na katalog poskytovatelů sociálních služeb v Prostějově, kde jsem dohledala další organizace. Na základě předchozí zkušenosti z magistrátů města Olomouce a Prostějova jsem si na internetových stránkách dohledala i katalog poskytovatelů sociálních služeb ve městě Přerově a svůj seznam doplnila o další organizaci. Zařazovala jsem právě takové, které na svých internetových stránkách uváděli nějaké informace o pohybové aktivitě. Dále jsem hledala sportovní kluby (SK) na internetových stránkách českého hnutí speciálních olympiád (ČHSO), českého svazu zrakově postižených sportovců (ČSZPS), svazu tělesně postižených sportovců (STPS) a českého svazu neslyšících sportovců (ČSNS). V poslední řadě jsem doplnila seznam o organizace, které jsem našla zadáváním hesel do google vyhledávače (ve formě- pohybová aktivita lidí se zdravotním postižením Olomouc, Prostějov, Přerov, a organizace osob se zdravotním postižením). Tato hesla mě navedla na webové stránky firmy.cz a helpnet.

Na základě zmínek o pohybové aktivitě ve všech nalezených organizacích jsem si vytvořila seznam s adresami a kontaktními údaji na jejich vedení. V prvním kroku jsem všechny oslovila e-mailem, kterým jsem objasnila záměr své bakalářské práce a v příloze jsem odeslala anketu organizace. Návratnost e-mailů nebyla dostačující. Společně s druhou vlnou e-mailů jsem tímto způsobem získala patnáct odpovědí. Jelikož je Olomoucká aglomerace rozlehlá a organizace se nachází ve velkém počtu měst, můj postup byl následující. Organizace, které se přímo nachází ve městě Olomouc, jsem obešla osobně, se zbylými jsem se spojila telefonicky. Tímto způsobem

jsem získala odpovědi od zbývajících organizací. Po získání všech odpovědí jsem udělala analýzu kladných výsledků, tedy těch organizací, které skutečně poskytují pravidelnou pohybovou aktivitu osobám se zdravotním postižením, a v kapitole výsledky jsem k nim vytvořila krátké medailonky a grafické zpracování některých z odpovědí. Na základě konzultace s vedoucím práce bylo dále vybráno pět organizací zabývajících se každá jinou cílovou skupinou (osobami s tělesným postižením, mentálním postižením, sluchových postižením, zrakovým postižením a osobami s roztroušenou sklerózou), ve kterých měla být zjišťována spokojenost klientů s poskytovanými pohybovými aktivitami. Po vybrání těchto pěti organizací jsem se spojila s jejich vedením a randomizovaným výběrem bylo určeno 5 klientů zastupující jednotlivé organizace, kteří anketu spokojenosti vyplnili. Také jejich odpovědi byly zpracovány v kapitole výsledky. Organizacím byl vždy společně s anketou zaslán informovaný souhlas (viz příloha č. III), ve kterém potvrdily, že souhlasí s účastí ve studii a že byly obeznámeny s cíli této práce. Druhý typ informovaného souhlasu (viz příloha č. IV) vyplňoval zákonný zástupce syna nebo dcery mladších 18ti let, kteří odpovídali na otázky v anketě spokojenosti.

5 Výsledky

Během výzkumného šetření v období od konce měsíce února do června roku 2017 byly osloveny vyhledané organizace s podnětem vyplnění anket. Výsledkem vznikl seznam organizací, které nabízejí pohybové aktivity pro osoby se zdravotním postižením na území Olomoucké aglomerace, analýza odpovědí z anket organizací zabývajících se pravidelnou pohybovou aktivitou a vyhodnocení anket spokojenosti klientů vybraných organizací.

5.1 Seznam organizací poskytující pohybovou aktivitu

Tabulka 1

Seznam organizací

Okres OLOMOUC				
	Název organizace	Sídlo organizace	Cílová skupina	Pohybová aktivita
1	Atletika vozíčkářů	Třída 17. Listopadu 3, Olomouc	Osoby s tělesným postižením	Pravidelná
2	Centrum pohybu	Janského 24, Olomouc	Osoby s tělesným, mentálním, sluchovým a zrakovým postižením	Pravidelná
3	Centrum APA FTK, UP	Třída Míru 117, Olomouc	Osoby s tělesným, mentálním, sluchovým a zrakovým postižením	Nepravidelná
4	DC90	Nedbalova 36/27, Olomouc	Osoby s mentálním postižením (s tělesným postižením)	Pravidelná

5	Jdeme autistům naproti	Žilinská 198/26a, Olomouc	Osoby s poruchami autistického spektra	Nepravidelná
6	JITRO Olomouc	Mozartova 43a, Olomouc	Kombinovaná postižení, PAS	Pravidelná
7	Onko klub SLUNEČNICE	Polská 102/51, Olomouc	Onkologické onemocnění	Pravidelná
8	Oblastní unie neslyšících Olomouc	Jungmannova 972/25, Olomouc	Osoby se sluchovým postižením	Nepravidelná
9	ROSKA	Nábřeží 10/755, Olomouc	Roztroušená skleróza	Pravidelná
10	SONS	I. P. Pavlova 184/69, Olomouc	Osoby se zrakovým postižením	Pravidelná
11	SPOLU	Dolní náměstí 38, Olomouc	Osoby s mentálním, tělesným a sluchovým postižením	Pravidelná
12	Tyflocentrum	I. P. Pavlova 184/69, Olomouc	Osoby se zrakovým postižením	Pravidelná
13	ZŠ Kosmonautů	Kosmonautů 4, Olomouc	Osoby se sluchovým a mentálním postižením, osoby s poruchami autistického spektra	Pravidelná

Okres PROSTĚJOV				
1	Asociace radost	Wolkerova 22, Prostějov	Osoby se zdravotním postižením	Nepravidelná
2	Domov u rybníka	Víceměřice 32, Nezamyslice	Osoby s mentálním postižením	Pravidelná
3	Charita Prostějov	Polišenského 1, Prostějov	Chronicky duševně nemocní	Pravidelná
4	LIPKA	Tetín 1506/1, Prostějov	Osoby s mentální, tělesným, sluchovým a zrakovým postižením	Pravidelná
5	SOHO Olomoučtí kohouti	Střížova 882/3, Prostějov	Osoby s tělesným postižením	Pravidelná
Okres PŘEROV				
1	Domov Větrný mlýn	Skalička 1, Skalička u Hranic	Osoby s mentálním postižením	Pravidelná
2	Charita Hranice	Třída československé armády 211, Hranice	Osoby s mentálním a tělesným postižením	Pravidelná
3	Spolusetkávání Přerov	Kosmákova 2324/46, Přerov	Osoby s mentálním postižením	Pravidelná
4	Sociální služby	Purkyňova	Osoby	Pravidelná

	města Přerova	2715/16, Přerov	s mentálním postižením a s kombinovanými vadami	
--	---------------	-----------------	--	--

V seznamu je uvedeno 18 organizací zabývajících se pravidelnou pohybovou aktivitou a 4, které se jí věnují nepravidelně. Nejsou zde uvedeny svazy TP a sportovní kluby osob s mentálním postižením, které se scházejí pouze před soutěží (například formou soustředění), nebo v rámci rekondičních a rehabilitačních pobytů.

Mezi organizace s nabídkou nepravidelných pohybových aktivit se řadí Centrum APA FTK, UP pro osoby s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením ve všech věkových kategoriích. Nabízenými aktivitami jsou například lyžování, plavání, cyklistika, turistika, vodní turistika a další, které probíhají nepravidelně během celého roku. Ve vedení jsou zastoupeni koordinátoři, vedoucí a instruktoři s vysokoškolským vzděláním s oborem Aplikované pohybové aktivity, Aplikovaná tělesná výchova a Speciální pedagogika. Podrobnější informace je možné najít na webových stránkách: <https://www.apa.upol.cz/>.

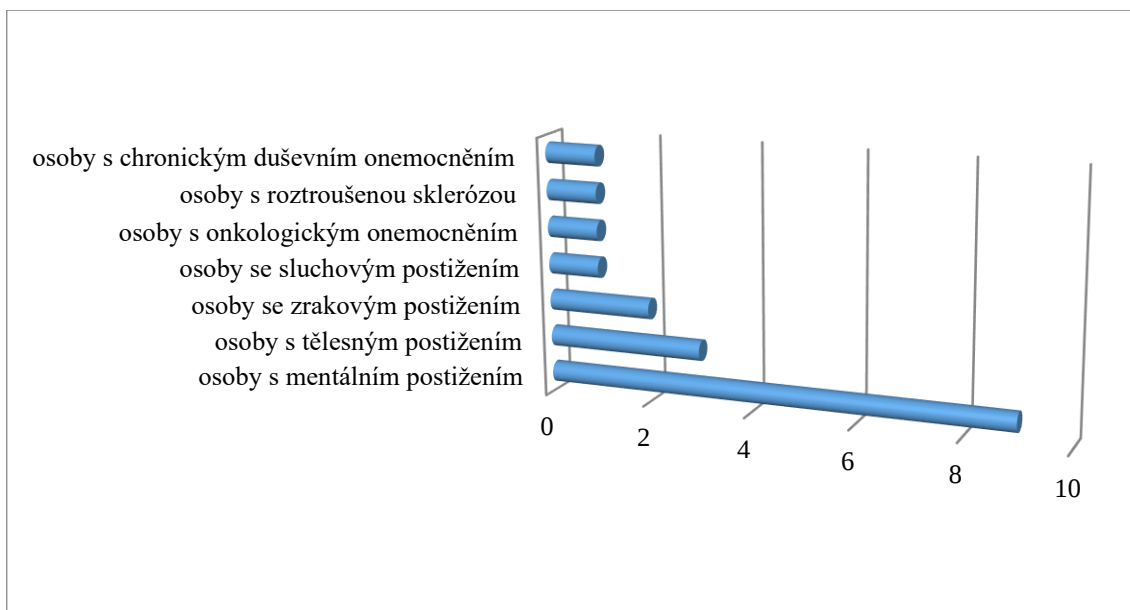
JAN- jdeme autistům naproti, která v současnosti nabízí pohybové aktivity v rámci příměstských táborů.

OUNOL- oblastní unie neslyšících v Olomouci se zabývá pohybovými aktivitami nárazově, vždy v určitém časovém intervalu.

Asociace radost na svých webových stránkách uvádí 12 akcí do roka, které jsou z velké části pohybového charakteru (viz <http://www.klub-radost.cz/Akce.html>). .

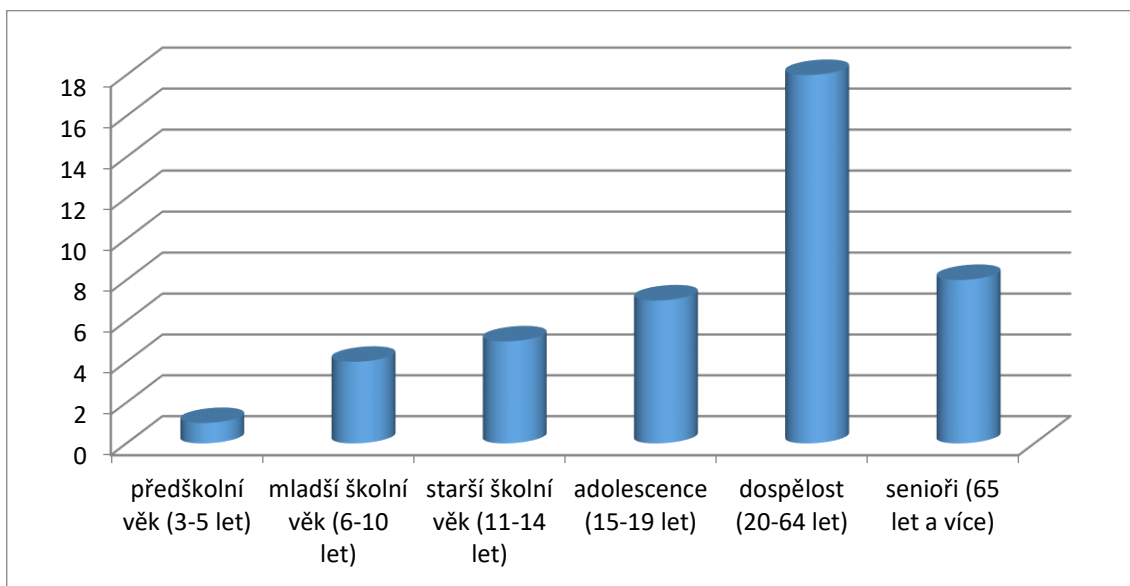
5.2 Výsledky anket organizací nabízející pravidelnou pohybovou aktivitu

Z celkového počtu 58 oslovených organizací jich 18 v anketním šetření uvedlo pravidelnost volnočasových pohybových aktivit pro osoby se zdravotním postižením. Níže jsou graficky zpracovány některé z anketních otázek týkající se cílových skupin, věkových kategorií, nabídky pohybových aktivit, bariérovosti a způsobu propagace každé z nich. Všechny organizace jsou neziskového charakteru. Jedná se pouze o typy organizací, které nabízí pohybové aktivity jako rekreační a zájmovou činnost pro osoby se zdravotním postižením.

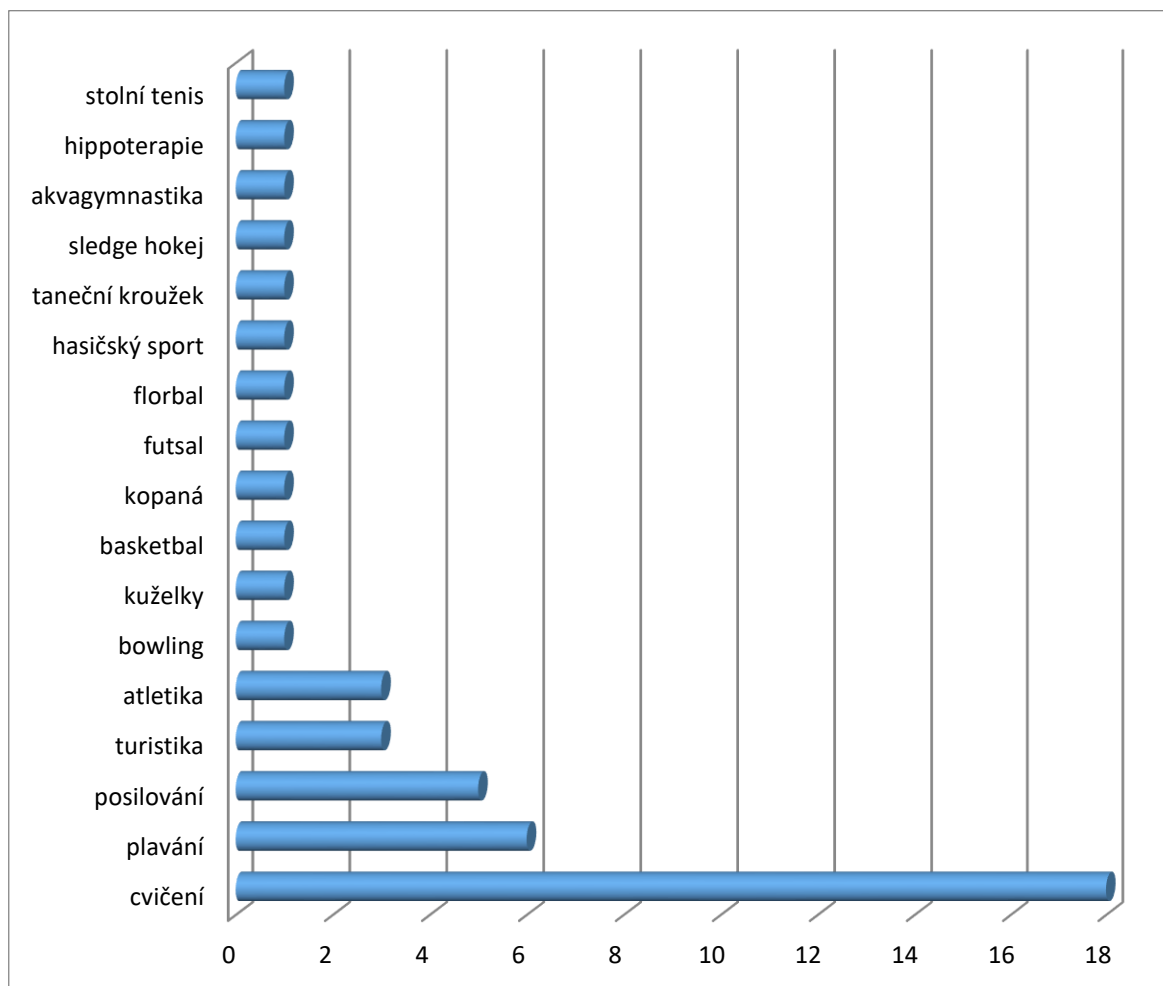
Obrázek 3. Cílové skupiny organizací zaměřující se primárně na uvedené typy postižení.

V grafu je znázorněno, na jaké cílové skupiny se organizace primárně zaměřují. Jejich největší zastoupení je v oblasti mentálního postižení. Je důležité zmínit, že z těchto organizací se tři zaměřují pouze na osoby s mentálním postižením, zbývajících šest uvádí i kombinace mentálního postižení s jinými typy vad. Stejně tak je tomu u jedné z organizací s uvedením primární skupiny osob s tělesným postižením a pro organizaci osob se sluchovým postižením.

Obrázek 4. Věkové kategorie osob se zdravotním postižením, pro které organizace nabízí pravidelné pohybové aktivity.

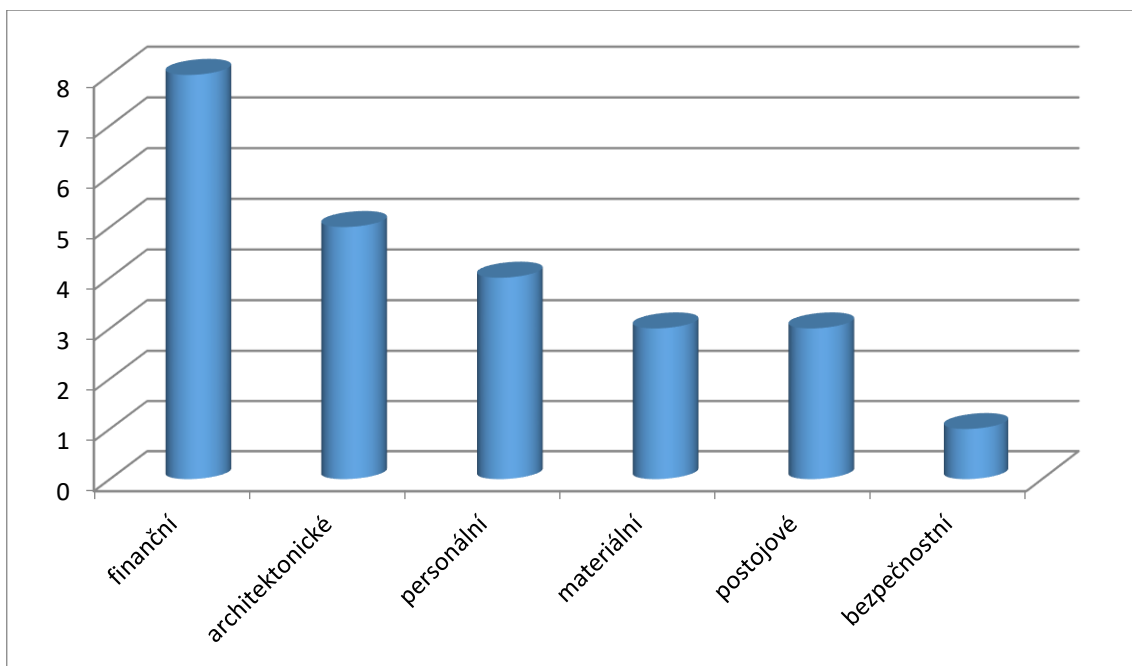
Každá z organizací uvádí ve své nabídce pohybové aktivity pro dospělé zdravotně postižené, z toho sedm organizací se zabývá pouze touto věkovou kategorií. Nejmenší nabídka je pro věkovou kategorii předškolního věku, které se věnuje pouze jedna z organizací.

Obrázek 5. Nabídka pravidelných pohybových aktivit realizovaných organizacemi.

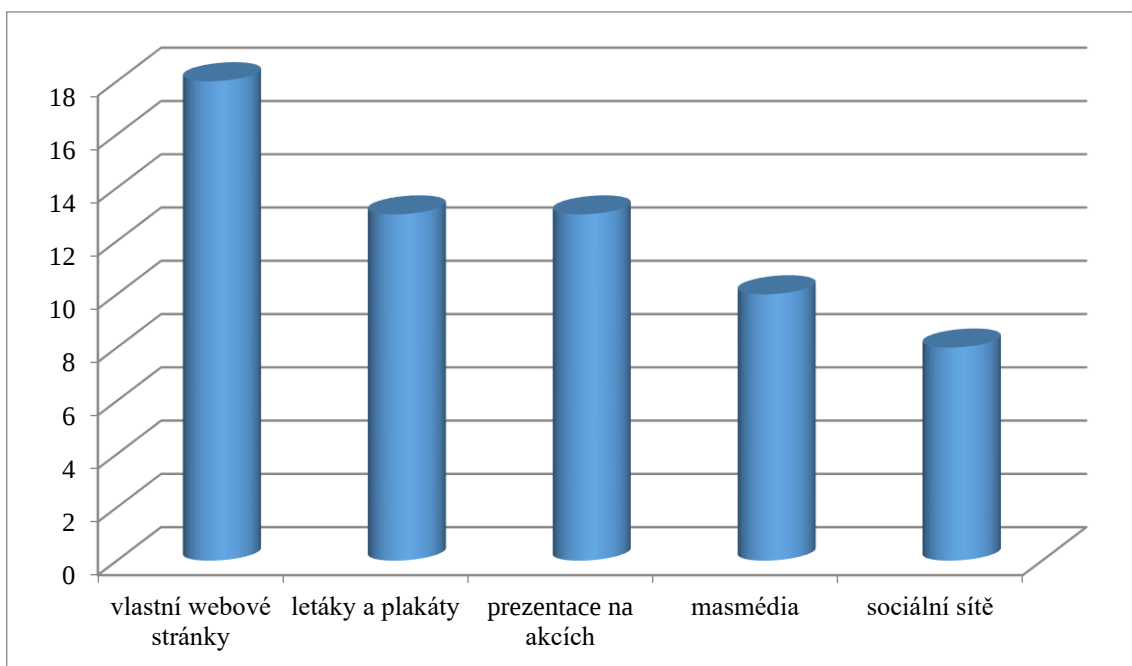
Výčet nabídky aktivit poskytovaných organizacemi je velmi rozsáhlý. Mezi nejčastější provozované aktivity se řadí různé typy cvičení. Do této kategorie jsem zahrnula pohybové aktivity, sportovní kroužky, cvičení pilates, jógu, tai-chi s prvky jógy, cvičení s hudbou, cvičení na rehabilitačních míčích, cvičení v tělocvičně, zdravotní a rehabilitační cvičení. Mezi další nejčastější provozované aktivity se řadí plavání, různé typy posilování, turistika a atletika. Každá z organizací uvedla minimálně dva typy pohybových aktivit, maximální počet uvedených byl šest.

V žádné z anket nebylo uvedeno, že by dostupnost k organizaci z dopravního hlediska nebyla dostačující.

Obrázek 6. Bariéry ovlivňující účast klientů na volnočasových pohybových aktivitách.

Jako největší bariéru v provozování pohybových aktivit z vyjmenovaných uváděli vedoucí organizací nejčastěji finanční. Dále pak sestupně architektonické, personální, materiální, postojové a jako nejméně problémovou potom bariéru bezpečnostní. Mezi jiné, které nebyly v nabídce, uvedla jedna z organizací bariéru organizační. Čtyři organizace uvedly, že si žádných bariér nejsou vědomy.

Obrázek 7. Způsob propagace organizací.

Každá z organizací uvedla v nabídce propagací, že má vlastní webové stránky. Mezi další nejčastější odpovědi byly zařazeny prezentace na akcích, letáky a plakáty. Forma propagace, kterou žádná z organizací neoznačila (tudíž není v grafickém zpracování zařazena), je prezentace skrz smluvní partnery.

5.2.1 Medailonky organizací

V podkapitole je na základě vyplněných anket vytvořený krátký popis všech organizací nabízejících pravidelné pohybové aktivity v rámci využití volného času. Organizace jsou seřazeny abecedně podle okresů města Olomouce, Prostějova a Přerova.

OKRES OLOMOUC

Atletika vozíčkářů

Cílová skupina: osoby s tělesným postižením

Věková kategorie: od staršího školního věku do stáří

Nabízená pravidelná aktivita: atletika na vozíku

Popis: Jedná se o neziskovou organizaci s nabídkou pravidelných pohybových aktivit pro osoby s tělesným postižením. Konkrétně se jedná o atletiku na vozíku, dále také soustředění a závody. Počet členů, kteří se věnují atletice a zároveň se účastní závodů, je zhruba třicet. Tréninky probíhají několikrát do měsíce. Aktivita je vedena instruktory s vysokoškolským vzděláním a trenéry s trenérskými licencemi. Přístup na atletický stadion je dobře dostupný a mezi jedinou bariéru byly zařazeny finanční prostředky.

Webové stránky: <http://www.atletikaolomouc.cz/>

Centrum pohybu

Cílová skupina: Primárně osoby s tělesným postižením, dále s mentálním, sluchovým a zrakovým postižením

Věková kategorie: adolescence, dospělost, senioři

Nabízená pravidelná aktivita: kranking, funkční trénink

Popis: Je neziskovou organizací (spolkem), která se zabývá pohybovými aktivitami primárně pro osoby s tělesným postižením více jak třikrát do týdne. Aktivity probíhají za účasti 1-6 členů formou funkčních tréninků, nebo krankingu. O vedení aktivit se starají 4 instruktoři s vysokoškolským vzděláním v oboru fyzioterapie.

Webové stránky: <http://www.centrumpohybuol.cz/>

DC90

Cílová skupina: primárně osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením

Věková kategorie: dospělost

Nabízená pravidelná aktivita: pilates, plavání, bowling

Popis: DC90 je neziskovou organizací (obecně prospěšná společnost). Věnuje se primárně lidem s mentálním postižením. Každé z nabízených aktivit, které jsou určeny pro klienty stacionáře, se účastní cca 10 klientů, kdy bowlingu se účastní klientů až 20. Pravidelná aktivita je provozovaná několikrát do měsíce. Aktivity jsou vedeny pracovníky v sociálních službách, jejichž vzdělání odpovídá požadavkům stanoveným v zákoně 108/2006 Sb.

Webové stránky: <http://www.dc90.cz>

JITRO, Olomouc

Cílová skupina: primárně osoby s kombinovaným postižením a s poruchou autistického spektra, osoby s tělesným postižením, osoby s mentálním postižením

Věková kategorie: od mladšího školního věku do dospělosti

Nabízená pravidelná aktivita: rehabilitační plavání, hippoterapie

Popis: JITRO je neziskovou organizací o.p.s., která pro své klienty nabízí pravidelnou aktivitu jedenkrát do týdne ve formě rehabilitačního plavání a hippoterapie. Těchto aktivit se účastní klienti s kombinací více vad v počtu 4-5. Snahou je aktivizace vlastních sil a schopností v co největší míře. Vedoucími pohybových aktivit jsou pracovníci v sociálních službách-koordinátoři s vysokoškolským vzděláním.

Webové stránky: <http://www.jitro-olomouc.cz>

Onko klub Slunečnice Olomouc

Cílová skupina: ženy po onkologické léčbě

Věková kategorie: dospělost, senioři

Nabízená pravidelná aktivita: zdravotní cvičení, rytmičné cvičení s hudbou, akvagymnastika

Popis: Onko klub slunečnice Olomouc je neziskovou organizací (spolek), který nabízí možnost využití volného času ženám po onkologické léčbě 2x do týdne. Pohybová aktivita je uskutečňována 1x týdně formou zdravotního cvičení (účastní se 10-15 žen), dále formou cvičení s hudbou (účastní se 15 žen) a akvagymnastiky probíhající 1x za 14 dní (účastní se 12 žen). Mezi vedoucí pohybových aktivit se řadí 5 žen- předsedkyně s výborem a mezi instruktorky další 3 ženy, z nichž jsou dvě cvičitelky s vysokoškolským vzděláním- tělovýchova sport a jedna cvičitelka s kurzem.

Webové stránky: <http://slunecniceolomouc.wgz.cz>

ROSKA Olomouc

Cílová skupina: osoby s roztroušenou sklerózou

Věková kategorie: adolescence (od 18 let), dospělost, senioři

Nabízená pravidelná aktivita: rehabilitační cvičení, cvičení jógy

Popis: Roska Olomouc je regionální neziskovou organizací. Svým pacientům- tedy lidem s roztroušenou sklerózou- nabízí pohybové aktivity ve formě rehabilitačního cvičení či cvičení jógy. Tato cvičení probíhají jedenkrát do týdne za účasti cca 15 pacientů. Pohybovou aktivitu vede vedoucí cvičení s kurzem a licenci na její provozování.

Webové stránky: <http://www.roska-olomouc.cz>

SONS

Cílová skupina: osoby se zrakovým postižením

Věková kategorie: dospělost, senioři

Nabízená pravidelná aktivita: klub pohybových aktivit, cvičení tai-chi s prvky jógy

Popis: SONS je neziskovou organizací (zapsaný spolek) s odbočkou v Olomouci podporující trávení volného času osob se zrakovým postižením a to formou pohybových aktivit nebo cvičením tai-chi s prvky jógy. Cvičení probíhá 2-3 krát do měsíce za účasti 4-9 klientů. Aktivity jsou pod vedením pracovníka sociálně aktivizačních služeb a cvičitelky tai-chi.

Webové stránky: <https://www.sons.cz/olomouc>

SPOLU

Cílová skupina: primárně osoby s mentálním postižením, případně kombinovaným postižením (například v kombinaci se sluchovým či tělesným postižením)

Věková kategorie: od mladšího školního věku až po dospělost (včetně)

Nabízená pravidelná aktivita: plavání, skupinové pohybové aktivity na hřišti/v tělocvičně

Popis: SPOLU Olomouc je neziskovou organizací (zapsaný spolek), která nabízí primárně osobám s mentálním postižením sociální služby- aktivizační a rozvojové programy, osobní asistence a sociální rehabilitace. Do nabídky aktivizačních a rozvojových programů se řadí plavání, které probíhá 1x týdně za účasti 9 uživatelů a pohybový program, který probíhá 2x týdně za účasti 10 a 8 uživatelů. Vedoucími programů jsou pracovníci v sociálních službách, obvykle absolventi fakulty tělesné kultury pod vedením koordinátorů- sociálních pracovníků dle zákona 108/2006 o sociálních službách.

Webové stránky: <http://www.spoluolomouc.cz>

Tyflocentrum

Cílová skupina: osoby se zrakovým postižením

Věková kategorie: dospělost, senioři

Nabízená pravidelná aktivita: turistika, pohybové cvičení

Popis: Patří mezi neziskové organizace o.p.s. nabízející sociální služby pro osoby se zrakovým postižením. Věnují se turistice, která probíhá jedenkrát do měsíce, a dále blokovému pohybovému cvičení po dobu tří měsíců a to jedenkrát do týdne. Účast na programech se pohybuje v rozmezí 3-15 klientů. Pracovníky jsou koordinátoři s vysokoškolským vzděláním- charitativní a sociální práce a vedoucími programů jsou sociální pracovníci.

Webové stránky: <http://www.tyflocentrum-ol.cz>

ZŠ Kosmonautů

Cílová skupina: primárně osoby se sluchovým postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s poruchami autistického spektra

Věková kategorie: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk, adolescence (-27 let)

Nabízená pravidelná aktivita: atletika, basketbal, plavání, lyžování, futsal

Popis: ZŠ Kosmonautů je organizace řízená přímo Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Děti, které školu navštěvují, se v rámci svého volného času mohou věnovat pohybovým aktivitám, které jsou výše zmíněné. Jednotlivých pohybových aktivit se účastní v rozmezí 6-14 žáků. Probíhají převážně jedenkrát týdně. Prostory jsou dobře dostupné a zařízení se nesetkává s žádnými bariérami. O vedení pohybových aktivit se starají pedagogové- trenéři.

Webové stránky: <https://www.sluch-ol.cz/>

OKRES PROSTĚJOV

Domov u rybníka

Cílová skupina: osoby s mentálním postižením

Věková kategorie: dospělost

Nabízená pravidelná aktivita: atletika, kopaná, stolní tenis, pohybové hry, kuželky, hasičský sport

Popis: Domov u rybníka je příspěvkovou organizací, kde osoby s mentálním postižením mohou trávit svůj volný čas podle zájmu rekreačními sporty. Atletiky se účastní 12 uživatelů, stolního tenisu 6 uživatelů, kopané 8 uživatelů, hasičského sportu 6 uživatelů, a kuželek 5 uživatelů. O vedení pohybových aktivit se stará 6 instruktorů se středoškolským vzděláním a 3 trenéři s kurzem trenéra speciálních olympiád.

Webové stránky: <http://www.domovurybnika.cz>

Charita Prostějov

Cílová skupina: osoby chronicky duševně nemocné

Věková kategorie: dospělost

Nabízená pravidelná aktivita: plavání, pohybové cvičení

Popis: Charita Prostějov je neziskovou církevní organizací, jako součást Arcidiecézní charity Olomouc. Jednou ze služeb charity je sociální rehabilitace Cesta, která se věnuje lidem s chronickým duševním onemocněním. Klienti se mají možnost účastnit 2x týdně cvičení ve službě a 1x týdně plavání v lázních. Využité jsou aktivity v počtu 6 a 3 klientů. Vedoucí mají vysokoškolské vzdělání v oblasti pedagogiky a sociální práce a instruktor má kurz pracovníka v sociálních službách.

Webové stránky: <http://www.prostejov.charita.cz>

LIPKA

Cílová skupina: osoby se zrakovým, sluchovým, tělesným i mentálním postižením

Věková kategorie: dospělost

Nabízená pravidelná aktivita: taneční a sportovní kroužek

Popis: Je neziskovou organizací (zapsaný spolek) poskytující podporu, pomoc i aktivizační činnost pro osoby se zdravotním postižením, primárně s mentálním postižením, poruchami autistického spektra, tělesným postižením a s kombinacemi těchto vad. Do aktivní činnosti pohybového charakteru se zapojuje 5-10 klientů, pravidelně 2x do týdne pod vedením vedoucích programu se středoškolským vzděláním.

Webové stránky: <http://www.oslipka.cz>

SOHO Olomoučtí kohouti

Cílová skupina: osoby s tělesným postižením

Věková kategorie: od mladšího školního věku až po seniory (včetně)

Nabízená pravidelná aktivita: sledge hokej, florbal, výjezdy na kole

Popis: Jedná se o neziskovou organizaci, zaměřující se na pravidelné pohybové aktivity pro osoby s tělesným postižením. Vyjmenované pohybové aktivity jsou 2x do týdne a navštěvuje je 15-25 klientů. Aktivity probíhají pod vedením trenéra sledge hokeje a instruktora fyzioterapeutického cvičení se zdravotním vzděláním fyzioterapie.

Webové stránky: <http://www.s-o-h-o.cz/>

OKRES PŘEROV

Domov Větrný mlýn

Cílová skupina: osoby s mentálním postižením

Věková kategorie: dospělost

Nabízená pravidelná aktivita: pohybové cvičení, jóga, posilovna, turistika

Popis: Jedná se o krajskou příspěvkovou organizaci, konkrétně o domov pro osoby se zdravotním postižením. Primární skupinou jsou lidé s mentálním postižením, pohybová aktivita je jim nabízena 2x do týdne a to formou turistiky, cvičení v sokolovně, hodinami jógy a možností návštěv posilovny. Největší zastoupení má turistika společně s pohybovým cvičením, kterých se pravidelně účastní až 15 klientů. U jógy a posilovny se jedná o 5-6 klientů. Cvičitelem jógy je koordinátor, který je zároveň vedoucím úseku a instruktoři pro cvičení, posilovnu a turistiku jsou pracovníci v sociálních službách.

Webové stránky: <http://www.uspskalicka.cz>

Charita Hranice

Cílová skupina: primárně osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením

Věková kategorie: dospělost

Nabízená pravidelná aktivita: plavání, pohybová aktivita se zaměřením na rozvoj hrubé motoriky

Popis: Je neziskovou církevní organizací. DC Archa je jednou ze služeb poskytovaných Charitou v Hranicích, která nabízí primárně pro osoby s mentálním postižením aktivní trávení volného času návštěvami plaveckého bazénu, dále pohybovými aktivitami pro rozvoj hrubé motoriky. Pohybové aktivitě je možné se věnovat během týdne tři a vícekrát.

Webové stránky: <http://www.hranice.charita.cz>

Sociální služby města Přerova

Okres: Přerov

Cílová skupina: primárně osoby s mentálním postižením + kombinované vady

Věková kategorie: dospělost, senioři

Nabízená pravidelná aktivita: cvičení na rehabilitačních míčích, cvičení v posilovně, cvičení v tělocvičně

Popis: Sociální služby města Přerova jsou příspěvkovou organizací. Nabízí svým uživatelům v rámci denního pobytu možnost rozvoje jejich samostatnosti, schopností a dovedností. Pohybové aktivity, kterých se v průměru účastní 10 uživatelů, probíhají 2x do týdne. Vedoucími pohybových aktivit jsou instruktoři- vychovatelé a poskytovatelé sociálních služeb.

Webové stránky: <http://www.ssmp.cz>

Spolusetkávání Přerov

Okres: Přerov

Cílová skupina: osoby s mentálním postižením

Věková kategorie: dospělost

Nabízená pravidelná aktivita: posilování, pravidelné pohybové bloky, vycházkové středy

Popis: Je neziskovou organizací pro osoby s mentálním postižením. Její nabídkou jsou pravidelné středeční vycházky, kterých se účastní 8-12 osob. Mezi další patří pravidelné ranní pohybové bloky, kdy se klienti v určitých dnech střídají. Mají také možnost navštěvovat nově zřízenou miniposilovnu. Vedoucí mají vysokoškolské vzdělání v oblasti rekreologie a ošetrovatelství.

Webové stránky: <http://www.spolusetkavaniprerov.cz>

5.3 Výsledky ankety spokojenosti pro klienty vybraných organizací

Anketa klienta s roztroušenou sklerózou

Během akce MARS pořádané na fakultě tělesné kultury byl náhodně vybraný jeden účastník s roztroušenou sklerózou, který využívá služeb organizace ROSKA. Jednalo se o ženu ve věkové kategorii 27-62 let.

Otázka č. 1-3: Navštěvovanou aktivitou je pravidelné úterní cvičení v časovém rozmezí 30-60 minut.

Otázka č. 4: Mezi další pohybové aktivity, na které se klientka zaměřuje, patří chůze, cvičení a jízda na rotopedu. Jednorázově je to potom rekondiční pobyt, který probíhá jednou do roka.

Otázka č. 5: Velmi pozitivně je klientkou hodnocená spokojenost s náplní pohybového cvičení, délkou i prostředím lekce, dále pak dostupností místa, kde lekce probíhá, a s lektorem, který pohybovou aktivitu vede.

Otázka č. 6: Co by klientka určitě neměnila je délka trvání jedné lekce. Rozhodně by ji nezkracovala, ale zároveň jí také délka vyhovuje a není pro ni stěžejní lekci prodlužovat. Stejným případem je i množství lekcí týdně, kdy klientka považuje za dostačující, když cvičení probíhá jedenkrát týdně. S vedením lektora je spokojená, proto by jej nezaměňovala, ani nedoplňovala o výpomoc dalších asistentů lektorů. Co by ocenila je nové nářadí/náčiní. V tomto případě uvedla konkrétně balanční pomůcky.

Otázka č. 7: V rámci provozování pohybových aktivit ve volném čase není pro klientku důležité vyhrávat. Důraz klade na důvody jako jsou setkávání se s přáteli, seznamování se s novými lidmi, vypadat a zároveň se i cítit dobře, udržovat si svoji

váhu, kondici a zlepšovat si zdravotní stav. Není pro ni tedy tolik důležitá stránka výkonnostní jako ta prožitková.

Otázka č. 8: V otázce jsem se zajímala, jestli by klientka ocenila rozšířenou nabídku pohybových aktivit. Její odpověďí bylo, že je s nabídkou spokojená.

Anketa klienta s mentálním postižením

Oslovený chlapec s mentálním postižením využívá služeb organizace SPOLU. Spadá do věkové kategorie do 18-ti let. Anketa byla vyplněna společně s informovaným souhlasem rodičů (viz příloha IV).

Otázka č. 1-3: Pravidelnou pohybovou aktivitou je sportovní kroužek, který probíhá každou středu v čase 16:30-18:00.

Otázka č. 4: Další pohybové aktivity, které uživatel provozuje, patří do skupiny jednorázových, nebo také nepravidelných. Jsou to aktivity různého zaměření jako například lyžování, cyklistika, fotbal.

Otázka č. 5: Na všechny z otázek týkajících se spokojenosti s trenérem a náplní pohybové jednotky, s dostupností a se samotným prostředím pro sportovní kroužek, byla vyznačena kladná odpověď.

Otázka č. 6: Uživateli by nevadilo, kdyby se délka jedné pohybové jednotky prodloužila. Zároveň mu nevyhovuje program navštěvovat vícekrát do týdne. Jestli by chlapec chtěl změnu trenéra, nebo přidat více asistentů do průběhu sportovního kroužku, neví.

Otázka č. 7: Veškeré z nabízených možností v otázce číslo 7 jsou pro uživatele velmi důležité. Jelikož se jedná o sportovní kroužek, i vyhrávání v aktivitách/hrách je velmi důležité. Na co neklade tak velký důraz je vypadat dobře.

Otázka č. 8: Uživatel služeb organizace je s nabídkou sportovního kroužku spokojený, co by ale ocenil, je navýšení nabídky volnočasových pohybových aktivit například o půldenní turistické programy a výlety.

Anketa klienta se sluchovým postižením

Uživatelka využívá volnočasových aktivit nabízených na ZŠ Kosmonautů. S vedoucí plavecké kroužku jsme v rámci hodiny vybrali jednu slečnu se sluchovým postižením spadající do kategorie školního vzdělávání- tedy do 18 let. Anketa spokojenosti byla proto doplněna o informovaný souhlas rodičů.

Otázka č. 1-3: Aktivitou, kterou slečna primárně navštěvuje, jsou hodiny plavání. Věnuje se jí několikrát týdně (3 a vícekrát) o délce 30-60 minut.

Otázka č. 4: Mimo plavecký program se slečna dále pravidelně věnuje basketbalu a atletice. Jednorázovou akcí je florbalový turnaj.

Otázka č. 5: Spokojenost v této otázce je spojena se všemi zmíněnými body. Prostory pro aktivitu jsou dostačující, dobře dostupné a trenérka připravuje pro účastníky tréninků dostačující náplň/aktivity.

Otázka č. 6: Podle odpovědí na dílčí body v otázce číslo 6 tázané vyhovuje průběh plaveckého výcviku ve všech směrech. Tím je míněno, že by nezaváděla změny, co se týká délky trvání jednoho tréninku, dále také počtu tréninků za týden, využívaného náčiní a pomůcek a také změna trenéra či zvýšení počtu asistentů trenéra.

Otázka č. 7: Dívka je velmi sportovně založená a úspěšná. Provádět pohybovou aktivitu je pro ni velmi důležité, protože se chce bavit, setkávat se s přáteli/ s novými lidmi, zlepšovat si své zdraví, ale také kvůli sportovním výkonům, které podporují její sebevědomí, a udržují dobrou kondici při podávání dobrých výsledků.

Otázka č. 8: Dívka nemá žádné výtky ani další nápady pro rozšíření pohybové aktivity. Nabídka je pro ni dostačující.

Anketa klienta s tělesným postižením

Z týmu sledge hokejistů organizace SOHO Olomoučtí kohouti mi na anketu odpověděl muž, který se řadí do věkové kategorie od 27-62 let.

Otázka č. 1-3: Primární je pro něj sledge hokej, kde se účastní pravidelné ligové soutěže a také na reprezentační úrovni ČR. Tréninky probíhají dvakrát do týdne o minimální délce 60 ti minut.

Otázka č. 4: Kromě sledge hokeje, se dále zaměřuje na pravidelné aktivity jako je jízda na kole, posilování, florbal na vozíku a krankcyklingu. Jednorázově se věnuje plavání.

Otázka č. 5: S délkou tréninku společně s vedením a náplní je návštěvník služby spokojený. Příliš mu ale nevyhovuje dostupnost místa, kde tréninkové jednotky probíhají.

Otázka č. 6: Stejně tak jako delší dobu tréninkové jednotky, by uvítal množství tréninků během jednoho týdne. Trenéra by neměnil, ale posílil by tým o více asistentů. Kdyby mohl něco změnit, byl by to čas tréninkových jednotek na ledě, které probíhají z finančních důvodů a vytíženosti zimního stadionu v pozdních nočních hodinách. Jako další by pro něj byla přínosná dostupnost cvičebních rehabilitačních pomůcek.

Otázka č. 7: Velmi důležitá je pro něj radost z vykonávaného pohybu, díky které si udržuje dobrou kondici, společně s pravidelným setkáváním se s přáteli. Je pro něj důležité si dokázat, že na to má, a být ve sportu dobrý, není však stěžejním vyhrávat a vypadat dobře.

Otázka č. 8: Uživatel služby by ocenil, kdyby se možnosti pohybových aktivit rozšířili o curling na vozíku. Uvádí ale, že v ČR je nedostačující počet hřišť.

Anketa klienta se zrakovým postižením

Na anketu odpověděl muž, který pod sportovním klubem pro zrakově postižené za vedení PaedDr. Zbyňka Janečky, Ph.D. provozuje sezónní sport alpské lyžování. Spadá do věkové kategorie od 18 do 26 let.

Otázka č. 1-3: tréninky probíhají jedenkrát týdně v časovém rozmezí delším než 60 minut.

Otázka č. 4: Další aktivitou s názvem biketrial se zabývá už mnoho let. Věnuje se jí pod sportovním biketrial klubem v Olomouci, který ale není určený pro osoby s handicapem. Mezi další pravidelné ještě řadí cvičení v posilovně, do jednorázových potom zahrnuje plavání a míčové hry.

Otázka č. 5: Spokojenost s náplní, délkou trvání a místem tréninků je hodnoceno kladně, stejně tak i vedení.

Otázka č. 6: Z odpovědí je jasné, že je klient s vedením služby spokojený a určitě by svého trenéra neměnil. Přivítal by i nějaké asistenty trenéra navíc. Co by rozhodně neměnil, je délka tréninků. Naopak by rád využíval intenzivnější přípravy v rámci provozované aktivity.

Otázka č. 7: Za velmi důležité považuje být ve sportu dobrý, nikoliv však za každou cenu vyhrávat. Sport je pro něj zábavou, při které si může udržovat dobrou kondici a navíc se setkávat se svými přáteli. Popřípadě i nové přátele poznávat. Je důležité si dokazovat, že na něco máme. Sport považuje za odpočinek od starostí a zlepšování si svého zdraví.

Otázka č. 8: Nenapadlo ho nic, o co by nabídku služeb rád rozšířil.

6 Diskuse

Věnovat se pravidelné pohybové aktivitě ať už individuálního či skupinového charakteru na úrovni sportovní i rekreační by měl mít možnost každý. Jelikož se pravidelné pohybové aktivitě osob se zdravotním postižením věnuji, konkrétně cílové skupině osob s mentálním postižením, bylo mým záměrem rozšířit touto prací obzor širší veřejnosti.

Vyhledávání organizací probíhalo na území Olomoucké aglomerace. Já jsem se rozhodla tento celek vnímat podle tří oblastí a to olomoucké, prostějovské a přerovské. Při oslovování všech vyhledaných organizací jsem byla velmi zklamaná s návratností odpovědí a to i při opakovaném urgování některých z organizací. Po několika kolech zaslaných e-mailů, telefonním i osobním kontaktu, jsem musela nakonec šetření uzavřít i s vědomím, že pravidelné pohybové aktivitě se věnuje organizací více, než je ve výsledcích uvedeno. Opět jsem se utvrdila v tom, že není nad osobní kontakt, díky kterému nevznikají takové komunikační bariéry, a člověk může věrohodně zapůsobit.

Celkový počet všech vyhledaných organizací je ve výši padesát osm. Je však důležité uvést fakt, že toto číslo nemusí být konečným výsledkem. Ne každá služba je registrovaná, proto se v přehledech poskytovatelů sociálních služeb nemusí vyskytovat a zároveň ne každá organizace má svoje webové stránky. Pravidelně se pohybové aktivitě věnuje osmnáct organizací, z nichž je velká část soustředěna v olomouckém okrese. Pokud bych hovořila o sportovních klubech vyhledaných na stránkách českého hnutí speciálních olympiád, nebo o svazech tělesně postižených, je překvapivé, že žádný z těch co zareagovali, se pravidelně nescházejí. Jejich aktivita je soustředěna na setkávání se před soutěžemi, nebo akcemi, na které jsou zvaní, dále pak na společné výlety, rehabilitační a rekondiční pobyty. Většina z organizací, od kterých se mi nedostala odpověď, byly převážně výše uvedené sportovní kluby a svazy. Hlavním důvodem se staly zastaralé kontaktní údaje či jejich nedostatek. Pravidelné aktivity jsou tedy poskytovány převážně sociálními službami směřovanými do zájmových kroužků rekreačního charakteru.

Jeden z mých záměrů, který je uveden v dílčím cíli, spočíval ve srovnávání různých ukazatelů jednotlivých organizací. Výsledkem je skutečnost, že osoby s mentálním postižením jsou skupinou, která je v olomoucké aglomeraci nejvíce preferovaná.

Otázkou mi zůstává, proč právě dospělé osoby se zdravotním postižením mají v oblasti volnočasových pohybových aktivit největší možnosti a naopak pro děti předškolního věku má v nabídce pohybové aktivity pouze organizace pro sluchově postižené.

Jak jsem již zmiňovala, pro vznik mé práce mě inspirovala Bc. Daniela Šamšulová a Bc. Michal Šmíd. Stejně tak i oni ve výsledcích uvádějí jako nejvíce preferovanou věkovou skupinu dospělost. Co do počtu obyvatel je brněnské území mapované Danielou Šamšulovou téměř totožné s Olomouckou aglomerací. Stejně tak je tomu i s výsledky organizací zabývajících se pravidelnou pohybovou aktivitou. Rozdílem však je, že polovinu brněnských organizací tvoří aktivní sportovní kluby a svazy. Dalším rozdílem je také primární skupina, kdy se v Brně jedná převážně o osoby s tělesným postižením. V okresech Semily a Trutnov jsou to osoby s mentálním postižením stejně tak jako v Olomoucké aglomeraci. Všechny tři práce je možné porovnat ve způsobu propagace webovými stránkami, které volí organizace jako jednu z nejvyužívanějších možností. V dnešním světě, kdy jsou informační technologie jednou z nepostradatelných součástí, je podle mého názoru tento způsob propagace tím nejvhodnějším. Největší bariérou jsou finanční prostředky, které nejvíce trápí organizace na všech mapovaných územích.

Na základě ankety organizace bylo mým cílem zjistit náhodným výběrem spokojenost klientů s navštěvovanými pohybovými aktivitami. Mile mě překvapila ochota vybraných klientů při odpovídání na otázky z anket spokojenosti. Z odpovědí všech zástupců jednotlivých organizací soudím, že jsou s nabídkou i vedením služeb spokojeni, což odpovídá tomu, že aktivity provádí ve volném čase. Tudíž dobrovolně a s chutí.

7 Závěr

Cílem práce bylo analyzovat nabídky služeb poskytované organizacemi pro osoby se zdravotním postižením v oblasti pohybové rekreace a sportu. Celkově jsem zmapovala a oslovila 58 organizací, z nichž 45 ochotně vyplnilo anketu ke zjišťované problematice. Pouze 18 z těchto organizací nabízí pravidelné pohybové aktivity pro cílové skupiny. Seznam všech oslovených organizací je možné najít pod přílohou č. 5.

Na základě výše zmíněných informací byl naplněn první dílčí cíl, ve kterém vznikl přehledný seznam organizací jako podklad pro katalog subjektů poskytujících služby v oblasti volnočasových pohybových aktivit a to pravidelného i nepravidelného charakteru. Takových organizací je ze všech oslovených celkem 22 (18 pravidelných, 4 nepravidelné), což je také odpovědí na první výzkumnou otázku zabývající se četností organizací zahrnujících ve své nabídce volnočasové pohybové aktivity.

Na výzkumnou otázku týkající se struktury služeb volnočasových organizací je odpovězeno v druhém dílčím cíli, jehož výsledkem vzniklo portfolium všech organizací zabývajících se pravidelnou pohybovou aktivitou. Komparace vybraných ukazatelů nabízených služeb proběhla dále formou grafického zpracování, kde díky rozmanitosti charakterů všech z organizací vznikl velký výčet nabídky pohybových aktivit. Mezi pohybové aktivity vyplňující volnočasovou nabídku u většího počtu organizací se řadí: atletika, plavání a různé typy cvičení.

V posledním dílčím cíli jsem posuzovala názory náhodně vybraných klientů v rámci spokojenosti s nabídkou služeb u zvolených organizací. Anketa spokojenosti byla vyplněna klienty z organizací ROSKA, SPOLU, ZŠ Kosmonautů, SOHO Olomoučtí kohouti a SK pro zrakově postižené. Výsledky v rámci ankety spokojenosti se zároveň staly odpovědí na třetí výzkumnou otázku, kterou jsem zjišťovala, zda je nabídka pohybových aktivit pro klienty dostačující. Tři z oslovených jsou z nabídkou spokojeni, jeden má zájem o turistické výlety a jeden o curling na vozíku.

Souhrn

Bakalářská práce se zaměřuje na mapování organizací, které nabízejí volnočasové pohybové aktivity pro osoby se zdravotním postižením na území Olomoucké aglomerace. Hlavním cílem bylo vytvořit přehledný seznam společně s bližšími informacemi o organizacích, které se pravidelné pohybové aktivitě pro cílové skupiny skutečně věnují.

V první části přehledu poznatků jsem se snažila po prostudování odborné literatury objasnit z hlediska speciálně pedagogické disciplíny pojem zdravotní postižení. V návaznosti na to jsem popsala základní znaky a rozdělení jednotlivých typů postižení, kterými se tato práce zabývá. To znamená mentální postižení, sluchové postižení, tělesné postižení, zrakové postižení a jiné typy vad. V druhé části přehledu poznatků je všeobecně vysvětlen pojem „aplikované pohybové aktivity“, v podkapitolách jsou potom uvedeny sportovní směry a organizace, sportovní klasifikace, kompenzační pomůcky a zvolené sporty u vybraných cílových skupin.

V praktické části jsem se zabývala vyhledáváním organizací na území Olomoucké aglomerace, které se věnují pohybové aktivitě pro osoby se zdravotním postižením. Výzkum probíhal formou anketního šetření, jehož výsledkem vznikl přehledný seznam organizací. Základní informace o organizacích, které se pravidelně věnují pohybové aktivitě pro cílové skupiny, byly zaznamenány do krátkých medailonků a v návaznosti na to byly některé odpovědi z anket organizací dále zpracovány do grafické podoby. Konkrétně se jedná o odpovědi na otázky týkající se typů nabízených pohybových aktivit, cílových skupin a věkových kategorií, dostupnosti organizací z hlediska dopravy k budově, existenci bariér (jako mohou být například finanční, materiální, personální a další) a způsobu propagace organizací.

Druhá anketa, která probíhala u pěti vybraných organizací, se zabývala spokojeností klientů. Výběr proběhl randomizovaně s cílem vyhodnotit názor klienta na nabízené služby pohybového charakteru jím navštěvované organizace. Spokojenost s nabídkou služeb bych z odpovědí klientů hodnotila jako dostačující.

Summary

The bachelor thesis focuses on the mapping of organizations offering leisure time activities for people with disabilities in Olomouc agglomeration. The main objective was to create a well-arranged list together with more detailed information about organizations that really do the regular physical activity for the target groups.

In the first part of the survey, after research in professional literature I tried to clarify the notion of disability from the point of view of special pedagogical discipline. In connection with this, I have described the basic features and the distribution of the different types of disabilities that this thesis deals with. This means mental disability, hearing impairment, physical disability, visual impairment and other types of defects. In the second part of the overview is generally explained the term "applied physical activity", the followed subchapters introduce sports specializations and organizations, sports classification, compensatory aids and selected sports in selected target groups.

In the practical part, I dealt with the search of organizations in Olomouc agglomeration, which are engaged in physical activity for people with disabilities. The survey was conducted in the form of survey which resulted in a clear list of organizations. The basic information of organizations that regularly engage in physical activity for target groups was recorded in short profiles, and in response to this, some of the responses from the surveys were further elaborated in graphical form. Specifically, these are the answers to questions about the types of offered physical activities, target groups and age categories, the availability of organizations in terms of transport to the building, the existence of barriers (such as financial, material, personnel, etc.) and the promotion of organizations.

The second survey, which took place at five selected organizations, dealt with client satisfaction. The selection was randomized in order to evaluate the client's point of view on the services offered by the local organization.

Referenční seznam

- Bláha, L. (2010). *Pohybové aktivity a zrakové postižení-problémy a možnosti*. Blanská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
- Bláha, L. (2011). *Vybrané studie k uplatňování pohybových aktivit u osob se zrakovým postižením*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně.
- Česká unie sportu (2017). *Evropská charta sportu*. Retrieved 13. 4. 2017 from World Wide Web: <https://www.cuscz.cz/sluzby-servis/legislativni-poradna-informace-vzory/vladni-dokumenty.html>
- Český svaz ledního hokeje (2017). *Pravidla sledge hokeje*. Retrieved 20. 3. 2017 from World Wide Web: <http://www.cslh.cz/text/64-pravidla-sledge-hokeje.html>
- Dokoupilová, I., Hanáková, A., Kunhartová, M., Potměšil, M., Růžicková, V. & Kroupová, K. (2015). *Speciálněpedagogická intervence u dětí v raném věku*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Fischer, S., Škoda, J., Svoboda, Z. & Zilcher, L. (2014). *Speciální pedagogika: edukace a rozvoj osob se specifickými potřebami v oblasti somatické, psychické a sociální*. Praha: Triton.
- Horáková, R. (2010). Uvedení do surdopedie. In J. Pipeková, et al. (Ed.). *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido.
- Hrubý, J. (1999). *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. Praha: FRPSP.
- Janečka, Z. (2012). Sport osob se zrakovým postižením. In Z. Janečka, M. Kudláček, P. Kurková, I. Machová, J. Válek, H. Válková & J. Wittmannová (Ed.). *Vybrané kapitoly ze sportu osob se zdravotním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Janečka, Z. (2013). Zrak. In Z. Janečka, L. Bláha, et al. (Eds.). *Motorické kompetence osob se zrakovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého.

- Ješina, O. (2011). APA ve volném čase osob s mentálním postižením. In O. Ješina, Z. Hamřík, et al. (Eds.). *Podpora aplikovaných pohybových aktivit v kontextu volného času*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Ješina, O., Kudláček, M., Janečka, Z., Kukolová, N., Nekudová, B., Němcová, D., ... Štěrbová, D. (2011). *Aplikovaná tělesná výchova*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Ješina, O. & Válková, H. (2013). Aplikované pohybové aktivity osob s mentálním postižením. In M. Kudláček, et al. (Ed.). *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kalfař, M. & Kůtová K. (2014). Volleyslide. *Aplikované pohybové aktivity v teorii a praxi*, 5(1), 15-16.
- Karásková, V. (2011). Florbal. In J. Čmelíková, M. Górný, I. Hendrychová, V. Karásková, J. Válek & J. Wittmannová (Eds.). *Trochu jiné hry*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kotýnek, J.(2014). *V ČR byl zdravotně postižený každý desátý*. Retrieved 27. 3. 2017 from World Wide Web: <http://www.statistikaamy.cz/2014/04/v-cr-byl-zdravotne-postizeny-kazdy-desaty/>
- Kudláček, M. (2012). Historie paralympijského sportu. In Z. Janečka, M. Kudláček, P. Kurková, I. Machová, J. Válek, H. Válková & J. Wittmannová (Ed.). *Vybrané kapitoly ze sportu osob se zdravotním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kudláček, M., et al. (2013). *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kudláček, M. & Ješina, O. (2013). *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kudláček, M. & Spurná, M. (2013). Vymezení tělesného pohybu. In M. Kudláček et al. (Ed.). *Aplikované pohybové aktivity osob s tělesným postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého.

- Kurková, P. (2012). Pohybová aktivita a sport osob se sluchovým postižením. In Z. Janečka, M. Kudláček, P. Kurková, I. Machová, J. Válek, H. Válková & J. Wittmannová (Ed.). *Vybrané kapitoly ze sportu osob se zdravotním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Lejčarová, A. (2012). Intelektové postižení. In P. Tilinger, A. Lejčarová, et al. (Eds.). *Sport osob s intelektovým postižením*. Praha: Karolinum.
- MŠMT (1996). *Evropská charta sportu pro všechny: zdravotně postižené osoby*. Olomouc: Moravská tiskárna.
- Novosad, L. (2011). *Tělesné postižení jako fenomén i životní realita*. Praha: Portál.
- Panská, S. (2013). Aplikované pohybové aktivity osob se sluchovým postižením. In M. Kudláček, et al. (Eds.). *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Renotiérová, M. & Ludíková, L. (2003). *Speciální pedagogika*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Slowík, J. (2007). *Speciální pedagogika*. Praha: Grada publishing.
- Speciální olympiáda Česká republika (2017). Bocce pro diváky. Retrieved 15. 4. 2017 from World Wide Web: <http://www.specialolympics.cz/sport/bocce/pravidla>
- Švarcová, I. (2006). *Mentální retardace*. Praha: Portál.
- Trnka, V. (2012). *Charakteristika a organizace sportu osob se zrakovým postižením v české republice*. Praha: Karolinum.
- Valenta, M. & Müller O. (2003). *Psychopedie*. Praha: Parta.
- Válek, J. (2011). Basket na vozíku. In J. Čmelíková, M. Górný, I. Hendrychová, V. Karásková, J. Válek & J. Wittmannová (Eds.). *Trochu jiné hry*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Válková, H. (2012). Sport osob s mentálním postižením. In Z. Janečka, M. Kudláček, P. Kurková, I. Machová, J. Válek, H. Válková & J. Wittmannová (Ed.). *Vybrané kapitoly ze sportu osob se zdravotním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého.

- Válková, H. (2012). *Teorie aplikovaných pohybových aktivit pro užití v praxi 1*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Vítková, M. (2006). *Somatopedické aspekty*. Brno: Paido.
- Wittmannová, J. (2011). Boccia. In J. Čmelíková, M. Górný, I. Hendrychová, V. Karásková, J. Válek & J. Wittmannová (Eds.). *Trochu jiné hry*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- World Health Organization (2001). *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Přílohy

Příloha I- anketa organizace

Příloha II- anketa spokojenosti

Příloha III- informovaný souhlas

Příloha IV- informovaný souhlas 2

Příloha V- seznam oslovených organizací

Příloha I:

Organizace: Měsíc a rok sběru dat:

(Pozn.: Anketu vytvořili Daniela Šamšulová a Michal Šmíd pro účely získání dat k bakalářské práci na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci)

Prosím Vás o vyplnění ankety za účelem získání dat k bakalářské práci týkající se mapování organizací, které nabízejí aplikované pohybové aktivity v oblasti sportu a pohybové rekreace ve volném čase. Své odpovědi, prosím, zaznamenávejte křížkem do příslušného políčka, u otevřených otázek popište vlastními slovy.

Pravidelnou pohybovou aktivitou je myšlena sportovní či rekreačně-pohybová aktivita realizovaná v pravidelném časovém intervalu, např. 1x týdně.

V případě zájmu Vám budou výsledky průzkumu po obhájení bakalářské práce zaslány na Vámi uvedený e-mail:

☐ zašlete mi výsledky průzkumu na e-mail:

☐ nemám zájem o výsledky průzkumu

-
- 1) Jaký typ organizace je ta Vaše? (Připište prosím konkrétní druh – spolek, obecně prospěšná společnost, nadace, ústav, příspěvková organizace, s.r.o., a.s. nebo jiné.)**

☐ zisková ☐ nezisková

-
- 2) Realizuje Vaše organizace nějakou pravidelnou pohybovou aktivitu/pravidelné pohybové aktivity pro osoby se zdravotním postižením? Pokud ANO, napište jakou/jaké:**

☐ ano ☐ ne

-
- 3) Pro kterou cílovou skupinu organizujete pravidelnou pohybovou aktivitu/pravidelné pohybové aktivity? (Možno zaškrtnout více odpovědí.)**

☐ osoby se zrakovým postižením ☐ osoby se sluchovým postižením
☐ osoby s mentálním postižením ☐ osoby s tělesným postižením

Pokud jste zaškrtnli více možností, vypište prosím, které cílové skupině se věnujete primárně:

-
- 4) Pro jakou věkovou kategorii osob se zdravotním postižením realizujete pohybové aktivity? (Možno zaškrtnout více odpovědí, roky v závorce jsou orientační.)**

☐ předškolní věk (3 – 5 let) ☐ adolescence (15 – 19 let)
☐ mladší školní věk (6 – 10 let) ☐ dospělost (20 – 64 let)
☐ starší školní věk (11 – 14 let) ☐ senioři (65 let a více)

5) Jak často realizujete pravidelné pohybové aktivity?

1x týdně	☐	3 a více krát týdně	☐
2x týdně	☐	několikrát měsíčně	☐

6) Napište prosím, alespoň přibližně, kolik klientů se účastní jednotlivých aktivit.

.....

.....

.....

.....

7) Myslíte, že je Vaše organizace dobře dostupná? (Berte z hlediska dopravy k budově, dostupnosti bezbariérové MHD, vysvětlete.)

- ☐ ano ☐ ne ☐ nevím

.....

.....

.....

.....

8) Existují nějaké bariéry, které by mohly ovlivňovat účast klientů na pohybových aktivitách realizovaných Vaší organizací? (Možno zaškrtnout více odpovědí.)

☐ architektonické	☐ materiální	☐ finanční
☐ personální	☐ postojové	☐ bezpečnostní

Jiné, prosím, uveďte:

.....

9) Kdo ve Vaší organizaci vede pravidelné pohybové aktivity? Doplněte číslicí, kolik daných pozic ve Vaší organizaci pracuje, a vypište, jaké konkrétní aktivity vedou. (Možno zaškrtnout více odpovědí.)

- ☐ koordinátor:.....
- ☐ vedoucí (programu, sekce):.....
- ☐ instruktor (lektor, cvičitel):.....
- ☐ trenér:.....
-

10) Napište prosím, jaké vzdělání mají pracovníci Vaší organizace. (Licence, kurzy, vysokoškolské vzdělání – pokud možno napsat obor či kombinaci oborů, atp.)

☐ koordinátor

..

☐ vedoucí (programu, sekce):

☐ instruktor (lektor,
cvičitel):

☐ trenér:

..

11) Jakým způsobem Vaši organizaci propagujete? (Možno zaškrtnout více odpovědí.)

☐ vlastní webové stránky

☐ sociální sítě

☐ letáky a plakáty

☐ masmédia (noviny, televize,
rozhlas)

☐ prezentace na akcích

☐ prezentace skrze smluvní
partnery

Příloha II:

Organizace: Měsíc a rok sběru dat:.....

(Pozn.: Anketu vytvořili Daniela Šamšulová a Michal Šmíd pro účely získání dat k bakalářské práci na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci)

Prosíme Vás o vyplnění ankety za účelem získání dat k bakalářské práci týkající se mapování organizací, které nabízejí aplikované pohybové aktivity v oblasti sportu a pohybové rekreace. Své odpovědi, prosím, zaznamenávejte křížkem do příslušného políčka, u otevřených otázek popište vlastními slovy.

Pohlaví:

Muž ☐

Žena ☐

Věk:

méně než 18 ☐

27 – 62 let ☐

18 – 26 let ☐

63 a víc let ☐

1) Vyberte jednu pravidelnou pohybovou aktivitu, kterou provozujete v rámci Vámi navštěvované volnočasové organizace.

.....
.....

2) Jak často výše zmíněnou aktivitu provozujete?

1x týdně ☐

3 a více krát týdně ☐

2x týdně ☐

několikrát měsíčně ☐

3) Jak dlouho trvá jedna lekce/trénink?

Do 30 minut ☐

60 minut a více ☐

30 – 60 minut ☐

4) Jaké další pohybové aktivity ve svém volném čase provozujete? Jedná se o pravidelné týdenní nebo měsíční aktivity nebo jen jednorázové (např. jednou nebo dvakrát do roka)? Pokud jich děláte víc, prosím doplňte.

a) Pravidelné -,,

b) Jednorázové -,,

5) Zaškrtněte prosím, jak jste spokojeni s:

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
Náplní lekce/tréninku	☐	☐	☐	☐
Dobou trvání lekce/tréninku	☐	☐	☐	☐
Vaším trenérem/lektorem	☐	☐	☐	☐
Prostředím, ve kterém lekce /trénink probíhá	☐	☐	☐	☐
Dostupností místa konání lekce/tréninku	☐	☐	☐	☐

6) Ocenili byste u provozované aktivity, uvedené v otázce č.1, tyto případné změny?

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
Delší doba trvání jedné lekce/tréninku	☐	☐	☐	☐
Kratší doba trvání jedné lekce/tréninku	☐	☐	☐	☐
Více lekcí/tréninků týdně	☐	☐	☐	☐
Méně lekcí/tréninků týdně	☐	☐	☐	☐

Nové nářadí, náčiní, pomůcky	☐	☐	☐	☐
Změna trenéra/lektora	☐	☐	☐	☐
Více asistentů trenéra/lektora	☐	☐	☐	☐

Pokud máte jiné návrhy úprav, vypište je prosím.....

7) Zaškrtněte prosím, v jaké míře jsou pro Vás důležité tyto důvody pro provozování pohybových aktivit ve vašem volném čase:

	Velmi důležité	Důležité	Nedůležité
Pohyb pro zábavu/pro radost	☐	☐	☐
Být dobrý(á) ve sportu	☐	☐	☐
Vyhrávat	☐	☐	☐
Seznámit se s novými lidmi	☐	☐	☐
Setkávat se s přáteli	☐	☐	☐
Zlepšit své zdraví	☐	☐	☐
Udržovat dobrou kondici	☐	☐	☐
Udržovat svoji váhu	☐	☐	☐
Vypadat dobře	☐	☐	☐
Dokázat si, že na to mám	☐	☐	☐
Zvyšovat své sebevědomí	☐	☐	☐
Odpočinout si od starostí	☐	☐	☐

8) Ocenili byste, kdyby organizace rozšířila nabídku volnočasových pohybových aktivit? Uved'te prosím, o které aktivity, programy byste měli zájem.

☐ Ano, mám zájem o:

☐ Nevím

☐ Ne, s nabídkou jsem spokojen

Příloha III:

Informovaný souhlas

Název studie (projektu): Mapování nabídky aplikovaných pohybových aktivit u volnočasových organizací v Olomoucké aglomeraci

Jméno:

Datum narození:

Účastník byl do studie zařazen pod číslem:

1. Já, níže podepsaný(á) souhlasím s mou účastí ve studii. Je mi více než 18 let.
2. Byl(a) jsem podrobně informován(a) o cíli studie, o jejích postupech, a o tom, co se ode mě očekává. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností.
3. Porozuměl(a) jsem tomu, že svou účast ve studii mohu kdykoliv přerušit či odstoupit. Moje účast ve studii je dobrovolná.
4. Při zařazení do studie budou moje osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Je zaručena ochrana důvěrnosti mých osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být moje osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s mým výslovným souhlasem.
5. Porozuměl jsem tomu, že mé jméno se nebude nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie.

Podpis účastníka:

Podpis studentky APA pověřené touto studií:

Datum:

Datum:

Příloha IV:

Informovaný souhlas č. 2

Název studie (projektu): Mapování nabídky aplikovaných pohybových aktivit u volnočasových organizací

Jméno:

Datum narození:

1. Já, níže podepsaný(á), souhlasím s účastí mého syna/dcery/osoby, již jsem zákonným zástupcem (případně opatrovníkem) ve studii.
2. Byl(a) jsem podrobně informován(a) o cíli studie, o jejích postupech, a o tom, co se od účasti ve studii očekává. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností. Pokud je studie randomizovaná, беру на ве́домі pravděpodobnost náhodného zařazení do jednotlivých skupin ve výsledcích.
3. Porozuměl(a) jsem tomu, že účast ve studii mohu kdykoliv přerušit či odstoupit. Účast ve studii je dobrovolná.
4. Při zařazení do studie budou osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Je zaručena ochrana důvěrnosti osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s mým výslovným souhlasem.
5. Porozuměl(a) jsem tomu, že údaje o účastníkovi se nebudou nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie v příslušné bakalářské práci.

Podpis zákonného zástupce/zákonného opatrovníka:

Podpis osoby pověřen touto studií:

Datum:

Datum:

Příloha V:

Tabulka 2

Seznam všech oslovených organizací

Okres OLOMOUC				
	Název organizace	Sídlo organizace	Cílová skupina	Zdroj
1	Atletika vozíčkářů	Třída 17. Listopadu 3, Olomouc	Osoby s tělesným postižením	Elektronický KPSS- Olomouc (http://kpss.olomouc.eu/)
2	Amelie	Horní náměstí 367/5, Olomouc	Osoby s onkologickým onemocněním	KPSS- Olomouc 2016
3	APA Včas	Třída Míru 115/18, Olomouc	Osoby se zdravotním postižením	Vyhledávání v google
4	Centrum APA FTK, UP	Třída Míru 115, Olomouc	Osoby se zrakovým, sluchovým tělesným a mentálním postižením	KPSS- Olomouc 2016
5	Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci	Žižková náměstí 5, Olomouc	Studenti s omezením hybnosti, sluchovými a zrakovým postižením	Vyhledávání v google

6	Centrum pohybu	Janského 24, Olomouc	Osoby s tělesným, mentálním, sluchovým a zrakovým postižením	Vyhledávání v google
7	Klíč	Selské náměstí 69, Olomouc	Osoby s mentálním postižením a kombinovanými vadami	KPSS- Olomouc 2016
8	ČAAPA	Třída Míru 115, Olomouc	-	Vyhledávání v google
9	DC90	Nedbalova 36/27, Olomouc	Osoby s mentálním postižením (s tělesným postižením)	KPSS- Olomouc 2016
10	Internet poradna	Wurmova 577/7, Olomouc	Osoby se zdravotním postižením	KPSS- Olomouc 2016
11	Jdeme autistům naproti	Žilinská 198/26a, Olomouc	Osoby s poruchami autistického spektra	KPSS- Olomouc 2016
12	JITRO Olomouc	Mozartova 43a, Olomouc	Kombinovaná postižení, PAS	KPSS- Olomouc 2016
13	Kyklop	Tylova 136/6, Olomouc	Osoby se zrakovým postižením	KPSS- Olomouc 2016
14	Oblastní unie neslyšících	Jungmannova 972/25, Olomouc	Osoby se sluchovým postižením	KPSS- Olomouc 2016

15	Onko klub SLUNEČNICE	Polská 102/51, Olomouc	Onkologické onemocnění	Elektronický KPSS Olomouc
16	Pamatováček	Karafiátova 5, Olomouc	Osoby s alzheimerovou demencí	KPSS- Olomouc 2016
17	Povzbuzení	Mariánská 7, Olomouc	Osoby se zdravotním postižením	Vyhledávání v google
18	ROSKA	Nábřeží 10/755, Olomouc	Roztroušená skleróza	Elektronický KPSS Olomouc
19	Rybníček	Nové Zámky 2- Mladeč, Litovel	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
20	SK Jasněnka	Jiráskova 722, Uničov	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
21	SK klíč	Nenalezeno	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
22	SK na výsluní	Nenalezeno	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
23	SK SKIVELO	Jungmannova 25, Olomouc	Osoby se sluchovým postižením	Elektronický KPSS Olomouc
24	SK svižník	Nedbalova 36/27, Olomouc	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
25	SK UP JUDO ZP	U sportovní haly 2, Olomouc	Osoby se zrakovým postižením	Web: ČSZPS
26	SK Vincentinum	Sadová 1426/7, Šternberk	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO

27	SONS	I. P. Pavlova 184/69, Olomouc	Osoby se zrakovým postižením	Web: ČSZPS
28	SPOLU	Dolní náměstí 38, Olomouc	Osoby s mentálním, tělesným a sluchovým postižením	KPSS- Olomouc 2016
29	Sociální služby Šternberk	Komenského 40, Šternberk	Osoby se zdravotním postižením	Vyhledávání v google
30	Trend vozíčkářů	Lužická 7, Olomouc	Osoby s tělesným postižením a kombinovanými vadami	KPSS- Olomouc 2016
31	Tyflocentrum	I. P. Pavlova 184/69, Olomouc	Osoby se zrakovým postižením	KPSS- Olomouc 2016
32	ZŠ Kosmonautů	Kosmonautů 4, Olomouc	Osoby se sluchovým a mentální postižením, osoby s poruchami autistického spektra	Vyhledávání v google
33	ZŠ Vejdovského	Tomkova 42, Olomouc	Osoby se zrakovým postižením	Vyhledávání v google
Okres PROSTĚJOV				
1	Asociace Radost	Wolkerova 22, Prostějov	Osoby se zdravotním postižením	KPSS- Prostějov

2	Centrum sociálních služeb Prostějov	Pod Kosířem 276/27, Prostějov	Osoby s mentálním postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
3	Domov Na Zámku	Františka Kvapila 17, Nezamyslice	Osoby s mentálním postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
4	Domov u rybníka	Víceměřice 32, Nezamyslice	Osoby s mentálním postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
5	Charita Prostějov	Polišenského 1, Prostějov	Chronicky duševně nemocní	KPSS- Prostějov
6	LIPKA	Tetín 1506/1, Prostějov	Osoby s tělesným, mentálním, zrakovým a sluchovým postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
7	Prostějovští vozičkáři	Kostelecká 4165/17, Prostějov	Osoby s tělesným postižením	KPSS- Prostějov
8	SK Orion Víceměřice	Víceměřice 32, Nezamyslice	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
9	SOHO Olomoučtí kohouti	Střížova 882/3, Prostějov	Osoby s tělesným postižením	Vyhledávání v google
10	Správní kluci	Františka Kvapila 17, Nezamyslice	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
11	Svaz TP	Jablonského 395, Němčice na Hané	Osoby s tělesným postižením	Web: Svaz TP

12	Svaz TP	Kostelecká 4165/17, Prostějov	Osoby s tělesným postižením	Web: registr poskytovatelů sociální služeb
13	Svaz TP	Ptení 152, Ptení	Osoby s tělesným postižením	WEB: Svaz TP
Okres PŘEROV				
1	ALFA handicap	Náměstí Svobody 1963/4, Přerov	Osoby se zdravotním postižením	KPSS- Přerov
2	Centrum Dominika Kokory	Kokory 54, Kokory	Osoby s mentálním postižením a kombinovanými vadami	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
3	Domov Větrný mlýn	Salička 1, Skalička u Hranic	Osoby s mentálním postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
4	Dům sv. Josefa	Komenského náměstí 49, Kojetín	Osoby s tělesným, zrakovým a sluchovým postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
5	Charita Hranice	Třída československé armády 211, Hranice	Osoby s mentálním a tělesným postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
6	Přerovánek	nenalezeno	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO

7	SK Rokyta	Rokytnice 1, Přerov	Osoby s mentálním postižením	Web: ČHSO
8	Spolusetkávání Přerov	Kosmákova 2324/46, Přerov	Osoby s mentálním postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
9	Sociální služby města Přerova	Purkyňova 2715/16, Přerov	Osoby s mentálním postižením a kombinovanými vadami	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
10	Svaz TP	Kratochvílova 2894/35, Přerov	Osoby s tělesným postižením	Web: registr poskytovatelů sociálních služeb
11	Svaz TP	Na Náspech 57, Hranice	Osoby s tělesným postižením	Web: Svaz TP
12	Svaz TP	Střítež nad Ludinou 168, Střítež nad Ludinou	Osoby s tělesným postižením	Web: Svaz TP